

DENG

SİYASAL VE KÜLTÜREL DERGİ

Evin Turizm İnşaat ve Yayıncılık
Ticaret Limited Şirketi Adına SAHİBİ
ve SORUMLU YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ
Hüseyin İZGİ

Yayına hazırlayan
Dicle AMEDİ

YAZIŞMA ADRESİ
Kurtismailpaşa 5.Sok. Fırat5
Apartmanı Kat: 1 No: 2
Ofis / Diyarbakır
Tel: 0 (412) 223 89 23 / 228 05 08
Fax: 0 (412) 223 89 23
E-mail: info@demanu.com.tr
evinyayin@yahoo.com.tr

ISSN: 1302-7964

TEMSİLCİLİKLER

İSTANBUL
Taksim Yağhanesi Sok. No: 10 Kat:1
Beyoğlu/İstanbul -
Tel: 0 (212) 256 38 37

HEWLÊR
Tel: 009647504456108

ALMANYA
Postfach: 131831, 42045
Wuppertal/ALMANYA
Faks: 00-49-202-9743594
E-mail: demanu.almanya@yahoo.de

BASKI
Anadolu Basın Yay. /Diyarbakır

İçindekiler

Naverok

Merhaba

2

Sivil alan ve Kürtler -I-

■ Alaeddin ARAS	3-6
■ Arif SEVİNÇ	7-14
■ A. Haydar FIRAT	15-20
■ C. MİRZA	21-23
■ Fırat CANBEKLİ	24-30
■ Aziz PASUR	31-35
■ A. İBRAHİMOĞLU	36-42
■ Hıdır GÜNTAŞ	43-46

Azad SAĞNIÇ

İadesiz taahhütlü mektup 47-54

Belge: PSK;

Savaş ve Saldırıların Çözüm
Olmadığı Anlaşılmalıdır 55

Uzun bir aradan sonra tekrar; **Merhaba**

Dergimizin bu sayısında, Kürtler açısından önemli bir konuyu; “sivil alan”ı ele aldık.

Bu konuyu tartışmayı bir sonraki “Deng Dergisi”nde de sürdürmeyi düşünüyoruz.

“Devlet –dışı”, “devletin idari örgütlenmesi dışında kalan özerk alan” olarak tanımlanan “sivil alan”da, Kürtlerin durumuna göz atmak; zaman zaman dolaylı olarak ele alınan, değinilip geçilen bu konuyu tartışmak, tartıştırmak istedik.

Öte yandan “Sivil alan” ve bu

alandaki şekillenen örgütlenmeler söz konusu olduğunda, çok farklı değerlendirmeler ve tanımlamalar yapıldığı, çok uluslu –çok ülkeli bir devlette ise işlerin daha karmaşık bir hal aldığı ortada.

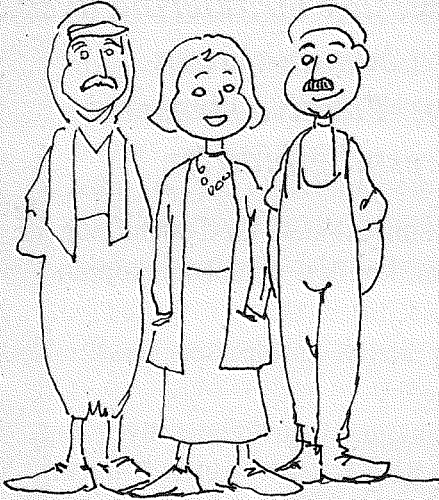
Biz yine de Kürtlerin bu alanı nasıl tanımladıklarını, Kürtlerin tutumunu, duruşunu, Kürt siyasetinin bu alanı ele alış tarzını sorgulamayı, tartışmaya açmayı yararlı gördük.

İlginize sunuyoruz.

Saygıyla.

Deng Dergisi

Demokrasi mücadelesi ve meslek birlikleri

■ Alaeddin ARAS

*“Kürtler de bu birlikleri,
odaları, Kürt sorununun
çözüm yeri olarak
görmemelidir. Ancak
demokrasi güçleri ile
birlikte böyle örgütlerde
mücadeleyi
önemsemelidirler”*

Türkiye’de kimileri tarafından sivil toplum kuruluşları olarak da adlandırılan 17 adet birlik vardır. Bu yazıda, demokratik kitle örgütü olarak da kabul edilen meslek birlikleri değerlendirilecektir. Yedi adet meslek birliğinden beşinin adı “Türk” ile başlarken ikisinin de “Türkiye” ile başlamaktadır.

“Türk” ile başlayan meslek birlikleri; Türk Tabipler Birliği (TTB), Türk Dişhekimleri Birliği (TDH), Türk Eczacılar Birliği (TEB) ve Türk Veteriner Hekimleri Birliği (TVHB)dir. Bunlar, bölge ve il odaları şeklinde örgütlenen sağlık meslek birlikleridir. Yine “Türk” ile başlayan diğer meslek

birliğı ise Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliğı (TMMOB)dir. Bu birlik 23 adet mühendis, mimar ve şehir plancıları odalarından oluşur. Her oda, bölge ve il şubeleri ve temsilcilikleri şeklinde örgütlenmektedir.

“Türkiye” ile başlayan meslek birlikleri ise; Türkiye Barolar Birliğı (TBB) ve Türkiye Serbest Muhasebeci ve Mali Müşavirler ve Yeminli Mali Müşavirler Odaları Birliğı (TÜRMOB) dir. Bu iki birlik de bölge ve il odaları olarak örgütlenmektedirler.

Anayasa’nın 135.nci maddesine göre kuruluş kanunları ile oluşturulan kamu kurumu niteliğindeki bu yedi meslek birlikleri yukarıdan aşağı örgütlenmekte ve kendi genel kurulları kararı ile dahi isimlerini değiştirememektedirler.

Meslek odalarına üyelik, 1980 öncesinde, mesleğini icra etmek isteyenler için zorunlu iken, 1982 Anayasası’na göre kamu çalışanlarının üyeliğı ihtiyari (isteğe bağı), özel sektörde veya kendi adına çalışanların üyeliğı ise zorunlu hale getirildi. Bu meslek birliklerine üyelik, siyasi anlayışa bakılmaksızın yapıldığından, Türkiye siyaset yelpazesinin resmi gibidirler. Bu odalar ve bağı oldukları meslek birlikleri meslek ve meslektaşlarının çıkarlarını kamu yararını gözeterek savunurlar. Meslek alanları ile ilgili olarak oluşturdukları görüş ve önerilerini ülkeyi yönetenlere sunmakla kalmayıp, toplumun en geniş kesimleri ile de paylaşmaktadırlar. Ancak, bu birlik-

Anayasa’nın 135.nci maddesine göre kuruluş kanunları ile oluşturulan kamu kurumu niteliğindeki bu yedi meslek birlikleri yukarıdan aşağı örgütlenmekte ve kendi genel kurulları kararı ile dahi isimlerini değiştirememektedirler. Meslek odalarına üyelik, 1980 öncesinde, mesleğini icra etmek isteyenler için zorunlu iken, 1982 Anayasası’na göre kamu çalışanlarının üyeliğı ihtiyari (isteğe bağı), özel sektörde veya kendi adına çalışanların üyeliğı ise zorunlu hale getirildi. Bu meslek birliklerine üyelik, siyasi anlayışa bakılmaksızın yapıldığından, Türkiye siyaset yelpazesinin resmi gibidirler.

lerin bünyesindeki kimi odalar, sağ ideolojinin, kimileri de sol ideolojinin kontrolündedirler. Dolayısı ile bu odaların bakış açıları birbirinden farklı olabilmektedir.

Yukarıda belirttiğimiz üye yelpazesinde Kürt kökenli üyeler de önemli sayıdadırlar. Odalar ve üst birliklerde demokrat ve sosyalist güçler genel olarak Kürtler ile ortak hareket etmektedirler. Kemalist, şoven kesimin Kürtlere bakış olumlu olmadığı için demokrasi güçlerinin buradaki çabaları kimi zaman sıkıntılı olmaktadır. Özellikle Kürt sorunu ve emek sorununa farklı bakışları nedeni ile ciddi tartışmalar ve sorunlar yaşanmaktadır.

Anti demokratik yasa ve uygulamalara karşı diğer kitle örgütleri ile ortak hareket etmeleri, her zaman sonuç alıcı olmazsa bile, topluma mesaj vermede önemli faydalar sağlamaktadır. Ayrıca

yöneticilerin geri adım atmasında da etkili olmaktadır.

Bu örgütlerin hak ettikleri konuma gelmeleri için yönetimlerinde yer alan bireylerin, bu örgütleri kendi siyasi anlayışlarının arka bahçesi gibi görmemesi gerekir. Ancak, Türkiye’de demokrasi kültürünün yeteri kadar gelişkin olmaması nedeni ile kimileri buralara siyasi parti işlevi yüklemeye çalışmaktadır. Doğru olmayan bu anlayış örgütleri zora sokmaktadır.

Kürt kökenli üyeler de demokratik mücadelelerini bu birliklerde sürdürmektedirler. Bu mücadelenin sonuç vermesi, sosyalist ve demokrat Kürtlerin beraber hareket etmeleri ile olmaktadır. Kürt kökenli üyeler bölgedeki şube ve temsilciliklerde etkin olabilirken, meslek birlikleri ve odaların örgütlenme yapıları nedeni ile merkez yönetimlerinde yeterince yer alamamaktadırlar. Gerçekçi davrandıklarında merkezi politikaların oluşmasında etkileri olmaktadır. Örneğin; Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği (TMMOB) 1998 yılında düzenlediği TMMOB Demokrasi Kurultayı’nda diğer sorunlar yanında Kürt sorunu

nunu da ayrı bir başlık altında tartışmıştır. Sosyalistlerin de ciddi katkı ve çabaları ile “Kürt sorunu Türkiye’nin temel sorunudur.” belirlemesi yapılmış ve ka-

rar altına alınmıştır. Bu karar, şoven kesimin tüm karşı çabalarına rağmen alınmıştır. Bu belirleme, legal zeminde bir ilk olmuştur. Kimi siyasi parti ve anlayışlar bugün dahi Kürt sorununu temel sorunlardan biri olarak saymamaktadır.

TMMOB Demokrasi Kurultayı’nın bu belirlemesi, Kürt siyasetçiler ve sivil örgütleri tarafından yeteri kadar algılanamamıştır. Bu nedenle Kürt siyasetçiler ve sivil örgütleri, bu belir-

menin daha geniş boyutta tartışılmasını sağlayacak zemini hazırlamada etkin bir çaba içine girmemişlerdir.

Bu örgütlerde, doğru ve haklı zeminde tartışmalar sürdürülmeli ancak, bu örgütler siyasi parti yerine konulmamalıdır. Mesleki Demokratik Kitle Örgütleri olarak da adlandırılan bu birlikler, demokrasi mücadelesinde geri kalmamalıdır. Kendi meslek alanlarından hareketle toplumsal yarar doğrultusunda çözüm önerileri sunmalıdırlar. Odaların, meslek

alanlarından hareketle hazırlamış oldukları raporlar, siyasi partiler ve sivil toplum kuruluşları için önemli bir bilgi başvuru kaynağıdır.

Kürtler de bu birlikleri, odaları, Kürt sorununun çözüm yeri

olarak görmemelidir. Ancak demokrasi güçleri ile birlikte böylesi örgütlerde mücadeleyi önemsemelidirler. Düzenlenen kimi konferans, kongre, sempozyum

TMMOB Demokrasi Kurultayı'nda diğer sorunlar yanında Kürt sorununu da ayrı bir başlık altında tartışmıştır.

Sosyalistlerin de ciddi katkı ve çabaları ile "Kürt sorunu Türkiye'nin temel sorunudur." belirlemesi yapılmış ve karar altına alınmıştır. Bu karar, şoven kesimin tüm karşı çabalarına rağmen alınmıştır. Bu belirleme, legal zeminde bir ilk olmuştur. Kimi siyasi parti ve anlayışlar bugün dahi Kürt sorununu temel sorunlardan biri olarak saymamaktadır.

ve benzeri etkinliklerde Kürt sorununu kendi meslek alanları ile ilişkili olarak dillendirmelidirler. Bölgedeki odalar ve şubeleri aracılığı ile düzenlenen etkinliklerde sosyal ve kültürel konular işlenebilir. Buralardan hareketle Kürt sorunu ile ilgili çözüm önerilerini kamuoyu ile paylaşabilirler.

Geçmiş dönemde, TMMOB bünyesinde oluşturulan İnsan Hakları Çalışma Grubu'nun bölgede yaptığı geziler, idari ve yerel yöneticilerle kurulan diyaloglar ve bilim insanlarının çalışmalarından yararlanılarak (özellikle Van birimlerinin ciddi katkıları ile) oluşturulan "Zorunlu Göç Raporu" ses getirmiştir. Bölgede boşaltılan 4.000 köy ve zorla göç ettirilen 3 milyon nüfusun ya-

şam koşullarına ve sorunlarına yönelik getirilen çözüm önerileri bu raporda sunulmuştur. TMMOB'nin web arşivinde yer almakta olan bu rapora her zaman ulaşılabilir.

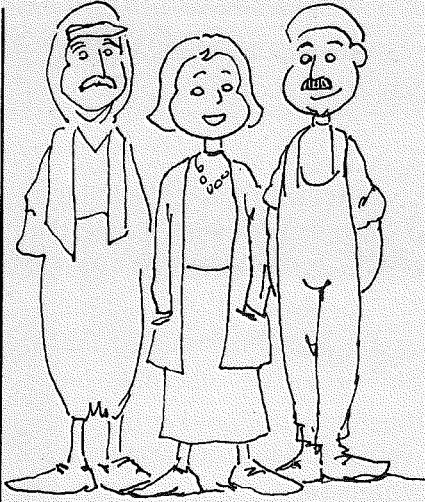
Yine TMMOB'nin Van birimlerince 2007 yılında zorunlu göç sonrası geri dönüşler ile ilgili Van 100.Yıl Üniversitesi bilim çevreleri ile birlikte hazırladığı bilimsel nitelikli araştırma, "Van'a

Göç Etmiş Aileler Üzerinde Anket Çalışması" adı ile yayınlamıştır.

Bu meslek birliklerinin temsil edildiği kimi kuruluşlardaki çabaları çok önemlidir. Örneğin; "Başbakanlık İnsan Hakları Danışma Kurulu" vb kuruluşlardaki çabalar, çok etkili olmuştur. Bu kuruluşlara yapılan katkılar ile oluşturulan görüş ve öneriler, toplumda geniş yankı bulmuştur.

Meslek birliklerinin il ve ilçe birimleri aracılığı ile toplumun geniş kesimine ulaşma şansı vardır. Sorunların çözümüne katkı, buralardaki çaba ve ilişkiler oranında yansıma bulmaktadır. Dolayısı ile meslek odaları ve üst birliklerinde çalışma ve görev alma, küçümsenmemeli, aksine önemsenmelidir.

Sivil toplum örgütleri ve Kürtler

■ Arif SEVİNÇ

“Devletin, Kürdistan gerçekliğini yasaklayarak, “Kürdistan” sözcüğünün telaffuz edilmesini dahi ağır ceza tehdidiyle men ederek, bütün kurumlaşmaları- örgütlenmeleri, Türkiyelilik-Türklük ve üniterlik zemininde inşa etmesi, çok uluslu bir coğrafyada zorla “tek ulus” yaratma politikasının bir yansımasıdır.”

Türkiye Cumhuriyeti devleti, Osmanlı İmparatorluğu’ndan arta kalan topraklar üzerinde Türk ulusu temel alınarak, bir “ulus devlet” ve üniter bir yapı olarak kuruldu.

Osmanlı tasfiye edilirken, o dönemin “sivil toplum örgütü” kategorisinde değerlendirilebilecek tüm tekke ve zaviyeler, tarikatlar “gerici” kurumlar olarak ilan edilip kapatıldı. Vakıfların faaliyet alan-

ları daraltıldı. 677 sayılı Tekke ve Zaviyeler ile Türbelerin Kapatılmasına ve Türbedarlar ile Bazı Unvanların Men ve İlgasına Dair Kanun 30 Kasım 1925 tarihinde yürürlüğe girdi.

Hem Osmanlı devletinin genelinde hem de Kürdistan'da önemli işlevleri olan bu kurumların kapatılmasını, Arap alfabesinden Latin alfabesine geçiş izledi. Kürtler bu kurumlar da sadece sivil toplum faaliyetlerini değil "Kürtçe" eğitimlerini ve entelektüel süreçlerini, Arap alfabesiyle gerçekleştiriyorlardı.

Türkiye Cumhuriyeti, Kemalistler, tekke ve zaviyeler yerine kendi kurumlarını-dernek-oda-sendika vs. oluştururken, Latin alfabesi ile beraber kendi eğitim sistemini kurgularken Kürt ve Kürdistan ile yeni kuşağın bağlarını koparmakla kalmadı bu kavramları hafızalardan da silcek bir asimilasyon sürecini başlattı.

Her şeye rağmen, devletin sınırları içinde kalan Ermeni ve Rum nüfus tavsiye edilip, küçük azınlıklara dönüştürülse de kendi toprakları üzerinde geniş nüfusu olan Kürtlerin asimilasyonu, tasfiyesi başarılamadı.

Çok ülkeli, çok uluslu bir coğrafyada kurulan bu devletin, yukarıdan aşağıya tek ülke, tek ulus yaratma çabaları ancak kağıt üstünde, yasalarda mümkün oldu.

Gerçekte ise Kürdistan ve Kürt gerçekliği bir sorun olarak devletin önünde hep var oldu.

Devletin, Kürdistan gerçekliğini yasaklayarak, "Kürdistan" sözcüğünün telaffuz edilmesini dahi ağır ceza tehdidiyle men ederek, bütün kurumlaşmaları- örgütlenmeleri, Türkiyelilik-Türklük ve

Devletin, Kürdistan gerçekliğini yasaklayarak, "Kürdistan" sözcüğünün telaffuz edilmesini dahi ağır ceza tehdidiyle men ederek, bütün kurumlaşmaları- örgütlenmeleri, Türkiyelilik-Türklük ve üniterlik zemininde inşa etmesi, çok uluslu bir coğrafyada zorla "tek ulus" yaratma politikasının bir yansımasıdır.

Ne yazık ki çok az istisna hariç "aydın" ve siyasetçi sınıfı da devletin bu zor politikası karşısında "kabulcü" "teslimiyetçi" bir tutum içine girmiştir.

üniterlik zemininde inşa etmesi, çok uluslu bir coğrafyada zorla "tek ulus" yaratma politikasının bir yansımasıdır.

Ne yazık ki çok az istisna hariç "aydın" ve siyasetçi sınıfı da devletin bu zor politikası karşısında "kabulcü" "teslimiyetçi" bir tutum içine girmiştir.

Türkiye'de her tür açık örgütlenme; bütün siyasal partiler, sivil toplum örgütleri bu "ön kabul" üzerinde biçimlenmiştir.

Açık ve yasal alan Kürdistan gerçekliğine kapatılmıştır.

Kürtlerin önemli bir kısmının, sömürgeci partilerin Kürt ve Kürdistan karşıtı özelliklerini göz ardı ederek, sadece ideolojik yapılarını ve kendi çıkarlarını öne alarak, DP-CHP ya da, daha sonra bu partilerin türevlerinde yer aldıkları, bu yanlış halen devam ettirdikleri bir realite.

Her şeye rağmen verili durumu kabullenmeyen kimi Kürtler, yasadışı alanda-illegal koşullarda ülkeleri Kürdistan gerçekliği zemininde örgütlenebilmiştir.

Daha önce Türk partileri içinde, DP-CHP- TİP gibi partilerde politika yapan Kürtler T-KDP PSK- KİP-PKK-KKP-PRK-Rızgari, PİK gibi illegal partiler kurarak siyasal alana çıkmışlardır.

lamaktadır.

Türkiye’de resmi rakamlara göre 78 bin dernek mevcuttur. Bunların pek çoğunun önünde “Türk” ve ya “Türkiye” yer alırken, bir tek tane dahi Kürdistan ile isimlendirilen Kurum-kuruluş bulunmamaktadır.

Sivil Toplum Örgütü (STÖ) nedir?

Bu konuda çok farklı yaklaşımların, tanımlamaların olduğu bir gerçektir. Hatta bu tür kurumların isimlendirilmesi bile çeşitlidir. STÖ, STK, NGO veya DKÖ... Türkiye’de söz konusu edenin ideolojik yapısı isimlendirmeyi belirlemektedir.

Biz kısaca “sivil toplumu” devletin anayasasına ve hukuk sistemine tabi olan, ancak “devlet –dışı”, devletin idari örgütlenmesi dışında kalan özerk alan olarak tanımlayabiliriz.

Toplum, pek çok sorununu bu alanda gerçekleştirdiği sendika, dernek, vakıf, oda gibi çok çeşitli örgütlenmelerle çözmektedir. Bu özerk alanda kurulan ve faaliyet gösteren kurumlara “sivil toplum örgütü” diyoruz.

Sivil alan, batıda devlete karşı, onunla mücadele edilerek kazanılan ve genişletilen bir alandır. Oysa Türkiye’de en azından stratejik olanlar yasayla devlet tarafından oluşturulmuştur.

Bu kurumlara “kanun çerçevesinde” mesleki çıkarları için çalışmak ile devletin, “cumhuriyet” “laik” “üniter” “Atatürk milliyetçiliği” ile “dilinin Türkçe” olması gibi temel esaslarının savunulması, kurucu ideolojinin yani Kemalizm’in yaygınlaştırılması ve kökleşmesi için çalışılması, “devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bir bütün olduğu” tezinin bir doğma gibi sahiplenilmesi görevi verilmiştir.

Bu nedenle batıdakilerin aksine Türkiye’deki ana “sivil toplum örgütleri” devletçi-Kemalist hatta militarist bir ya-

pıdadır.

Sivil toplum örgütü için temel bir özellik olan “gönüllülük” yerine mevcut büyük örgütlere yasayla belirlenmiş zorunlu üyelik sistemi söz konusudur.

Örneğin TOBB –TZOB gibi meslek örgütleri yasayla kurulmuş üyelikleri zorunlu “yarı resmi” kurumlardır.

Ticaret yapanlar zorunlu olarak “ticaret odası” na, doktorlar zorunlu olarak tabipler odasına, avukatlar yine zorunlu olarak Baro’ya üye olmak, aidat ödemek zorundadırlar.

Bu örgütler “hükümete” karşı olsalar da “devlete” karşı olamazlar.

Özerklikleri devlete karşı değil “hükümete” karşıdır.

Türkiye’de 6 Haziran 1997 tarihinde Refah yol hükümetini devirmeye yönelik Post Modern askeri darbe öncesi TÜRK-İŞ(Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu) , DİSK(Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu), TESK(Türkiye Esnaf Ve sanatkarları Konfederasyonu), TOBB(Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği) ve TİSK(Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu) tarafından hazırlanan ortak bir metin yayımlandı. Bu kurumların devletle (asıl iktidar olan militarist kesimle) olan paralellliğini göstermesi açısından kayda değerdir.

Metin şöyledir;

“Atalarımızın büyük kahramanlıklar ve fedakarlıklarla kurduğu Türkiye Cumhuriyeti bugün tehdit altındadır. Türkiye Cumhuriyeti’nin temel dayanakları olan Atatürk ilke ve inkılapları, demokratik ve laik sosyal hukuk devleti, tarihimizin en büyük saldırılarıyla karşı karşıyadır. Cumhuriyetimizin kazanımları yok edilmek; ülkemizin aydınlık geleceği karartılmak; Türkiye, Orta Çağın karanlıklarında, irticanın, demokrasiyi ve insan haklarını yok ettiği ve halkımızı ezdiği günlere geri götürülmek isten-

mektedir. Anayasa ve yasalar

sistemli bir biçimde çiğnenmekte; Devletimizi tahrip edici bir çizgi izlenmekte; Türkiye Cumhuriyeti'nin uluslararası alanda onurunu ve itibarını zedeleyici tavır ve davranışlar karşısında sessiz kalınmaktadır. Bu ülkede, Türk ulusunun birlik ve bütünlüğünün sembolü ay yıldızlı al bayrağımızın yerine, irtica'nın yeşil bayrağını dalgalandırılmak istenmekte, bayrağımıza saygısızlık yapanları cesaretlendirici bir tutum izlenmektedir. Bazı vatan hainleri, kutsal dinimizi istismar ederek, Atatürk'ün çağdaş milliyetçilik anlayışına dayalı Türk ulusunun yerine, Orta Çağın ümmet anlayışını hakim kılmaya çalışmaktadır. Hükümetin güven vermeyen tutum ve davranışları nedeniyle, yatırımlar durma noktasındadır; işsizlik ve enflasyon artmaktadır; uygulanan yanlış tarım ve hayvancılık politikalarına bağlı olarak hızlanan göçle birlikte birçok toplumsal sorun doğmakta ve ağırlaşmaktadır.

"Toplumumuzun çok büyük bir bölümünü temsil eden TÜRK-İŞ, TESK, DİSK, TOBB ve TİSK, Türkiye Cumhuriyeti'nin bugün karşı karşıya bulunduğu bu büyük tehlikeler karşısında, tüm farklılıklarını bir kenara koyarak, tam bir birlik ve bütünlük içinde Türkiye'ye ve Cumhuriyetimizin kazanımlarına sahip çıkmak için bir araya gelmiştir... Türkiye'nin gerçek sahipleri bizleriz ve temsil ettiğimiz toplum kesimleri ve halkımızdır. TÜRK-İŞ, TESK, DİSK, TOBB ve TİSK olarak bu anlayışla Türkiye'ye sahip çıktık ve çıkıyoruz... Geçmişte olduğu gibi bugün de, amacımız sorun yaratmak değil, parlamenter demokratik düzen içinde sorun çözmektir.

"Amacımız, Anayasamızın ilgili maddelerinde de ifade edildiği gibi,

* Ülkemizin devleti ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü korumak;

*insan haklarına saygılı, Atatürk milliyetçiliğine bağlı, demokratik, laik ve sosyal bir hukuk devleti olan Türkiye Cumhuriyeti'ne, ay yıldızlı al bayrağımıza, 'egemenlik, kayıtsız

şartsız milletindir' anlayışına ve 74 yıllık Cumhuriyetimizin kazanımlarına sahip çıkmak;

* Din ve vicdan özgürlüğünü sonuna kadar savunurken, Devletimizin 'sosyal, ekonomik, siyasi veya hukuki temel düzenini kısmen de olsa din kurallarına dayandırma' veya kutsal dinimizi ve din duygularını kişisel veya siyasi nüfuz sağlamak amacıyla kullanma çabalarına engel olmak;

*Ülkemizin günümüzde en büyük düşmanı olan irtica ve bölücülüğe karşı Türkiye Cumhuriyeti'nin bütünlüğünü ve bağımsızlığını her ne pahasına olursa olsun savunmaktır.

"Bu amaçla bir araya gelen kuruluşlarımız, halkımızın oylarıyla seçilen milletvekillerinin, namus ve şerefleri üzerine ettikleri yeminlerine sadık kalmalarını; milletvekillerinin ve siyasi partilerimizin, ülke çıkarlarını, şahsi çıkar ve hesapların veya parti ve gurup çıkarlarının üstünde tutmasını; ülkemizde parlamenter demokratik düzen temelinde bir siyasi istikrar sağlanarak, Türkiye'nin büyük potansiyelinin hayata geçirilmesini, yatırımların ve istihdamın arttırılmasını ve işsizliğin azaltılmasını, enflasyonun engellenmesini ve halkımızın huzur ve refahının arttırılmasını istemektedir.

"Kuruluşlarımız, Türkiye'ye sahip çıkmak amacıyla, tüm diyalog kanallarını zorladıktan sonra, gerektiğinde meşru ve demokratik eylemler gerçekleştireceklerdir."

Bu kurumlardan TİSK temel ilkelerini şu sözlerle açıklamaktadır. "Gönüllü teşkilatlanma esasına göre kurulmuş olan ve Türk işverenlerini endüstriyel ilişkiler alanında temsil eden tek üst kuruluş olma

özelliğini taşıyan Konfederasyonumuz, aşağıdaki temel ilkeleri benimsemiştir:

Çalışma barışının sağlanması ve sürdürülmesi için başta Atatürk ilkeleri olmak üzere Devletin ülkesi ve milleti ile bölünmez bütünlüğünün, milli egemenliğin, Cumhuriyetin, milli güvenliğin, kamu düzeninin ve kamu yararının korunması temel ilkelerine sadık kalarak demokratik esaslar dahilinde faaliyet göstermek...

Türk-İş Web sitesinde, "tarihçe" bölümünde şunlar yazılmaktadır "TÜRK-İŞ, kurulduğu günden bugüne kadar, yalnızca

Sivil alan, batıda devlete karşı, onunla mücadele edilerek kazanılan ve genişletilen bir alandır. Oysa Türkiye'de en azından stratejik olanlar yasayla devlet tarafından oluşturulmuştur.

Bu kurumlara "kanun çerçevesinde" mesleki çıkarları için çalışmak ile devletin,"cumhuriyet" "laik" "üniter" "Atatürk milliyetçiliği" ile "dilinin Türkçe" olması gibi temel esaslarının savunulması, kurucu ideolojinin yani Kemalizm'in yaygınlaştırılması ve kökleşmesi için çalışılması, "devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bir bütün olduğu" tezinin bir doğma gibi sahiplenilmesi görevi verilmiştir.

doğrudan temsil ettiği üyelerinin hak ve çıkarlarını korumakla ve geliştirmeye çalışmakla kalmamış, aynı zamanda Türkiye Cumhuriyeti'nin misak-ı milli sınırları içindeki üniter devlet yapısının bütünlüğünü ve bağımsızlığını, demokratik ve laik sosyal hukuk devletini, Mustafa Kemal Atatürk'ün ilkelerini ve temsil ettiği çağdaşlaşma ve aydınlanma anlayışı, insan haklarını, parlamenter demokratik düzeni savunmuş ve korumuştur."

TOBB "özel sektörün Türkiye'de mesleki üst kuruluşu ve yasal temsilcisidir. TOBB'un halen, yerel düzeyde, ticaret, sanayi, ticaret ve sanayi, deniz ticaret odaları ve borsalar şeklinde oluşmuş 365 üyesi bulunmaktadır. Tüm ülke çapında yayılmış olan oda ve borsalara, çeşitli büyüklüklerde ve bütün sektörlerden 1 milyon 200 binin üzerinde firma kayıtlı bulunmaktadır." (www.tobb.org.tr TBB'in yapısı)

Bu kurumlar toplumun yüzde sekseni temsil etme iddiasındadırlar.

Üyelerinin önemli bir kısmı, hatta hatırı sayılır miktarda yöneticilerinin de Kürt olduğu bir realitedir. Türkiye'de devletten özerk bir sivil alan yok gibidir. Bu Türkiye'de kapitalizmin gelişim düzeyi ile Kemalist rejimin "bu memlekette komünist parti lazımsa onu da biz kurarız" söylemlerinde de gö-

rüldüğü üzere toplumu yukarıdan aşağıya "devlet eksenli" biçimlendirme tutumu yatmaktadır; Bu biçimlendirme çabasının altında yatan neden "Kürdistan korkusudur."

Çok uluslu, çok ülkeli bir coğrafyada zorla tek ulus-tek vatan yaratma çabası, kontrol edilemeyen veya kontrolden çıkma tehlikesi bulunan her alanın devletçe doldurulmasının nedeni olmuştur.

Türkiye'de batıdakilerin aksine sendi-

ka ve meslek kuruluşlarının statüsü yarı resmi kuruluşlar olmasıdır. Bu kuruluşların devlete karşı "ayrı" gibi görünmesi sadece biçimseldir. Devletin kendi görünür hiyerarşisi dışında ama onun uzantısı şekildedirler. Üyelikler ve temsil, gönüllülüğe değil "yasal zorunluluğa" dayanmaktadır.

Türkiye genelinde kurulan dernek sayısı 202 452 dir. halen faal olan dernekleri sayısı ise 80086 dır. Kamu yararına çalışan sayısı 436 dır.

İzne tabi kelime "Türk - Türkiye-Atatürk -ulusal- milli" kelimelerini kullanan dernek sayısı 436 dır.

Kürdistan illerindeki dernek ve vakıf sayıları ise şu şekildedir;

İl	Dernek sayısı	Vakıf sayısı
Adıyaman	380	15
Ağrı	172	11
Batman	181	14
Bingöl	136	12
Bitlis	218	12
Diyarbakır	592	29
Elazığ	386	28
Erzincan	276	18
Erzurum	583	42
Gaziantep	810	40
Hakkari	182	6
Iğdır	142	4
K. Maraş	644	27
Kars	206	11
Kilis	87	10
Malatya	620	30
Mardin	212	13
Muş	129	8
Siirt	155	18
Şanlıurfa	529	31
Şırnak	76	9
Tunceli	85	8
Van	472	21
Toplam...	7273 dernek.....	417 vakıf

Bu derneklerin üye sayısı ortalama olarak 5 ile 120 arasında değişmektedir. Bu durum Kürdistan'da yaşayan 13 milyon kadar Kürt olduğu düşünüldüğünde, ancak 1787 kişiye bir dernek düştüğü, yaklaşık 17 kişiden birinin bir derneğe üye olduğu anlaşılmaktadır. 5.5 milyon nüfuslu Danimarka'da 18 milyon dernek olduğu ve her Danimarkalının en az 3 derneğe üye olduğu düşünüldüğünde Kürdistan'daki örgütsüzlüğün durumu daha da belirgin hale gelmektedir.

Kürdistan'da faaliyet sürdüren vakıf-

Türkiye'de devletten özerk bir sivil alan yok gibidir. Bu Türkiye'de kapitalizmin gelişim düzeyi ile Kemalist rejimin "bu memlekete komünist parti lazımsa onu da biz kurarız" söylemlerinde de görüldüğü üzere toplumu yukarıdan aşağıya "devlet eksenli" biçimlendirme tutumu yatmaktadır; Bu biçimlendirme çabasının altında yatan neden "Kürdistan korkusudur."

lar daha çok, 3294 Sayılı Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonu Kanunu ile kurulan İl ve İlçe Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıflarıdır.

Türkiye genelinde, Vakıflar açısından, durum çok daha kısırdır. Türkiye genelinde 161 cemaat (Azınlık) vakfı 1 adette esnaf vakfı vardır.

Cemaat vakıfları daha çok rum ermeni ve Museviler aittir ancak Bulgar,gürcü,Süryani ve keldani vakıfları da mevcuttur.

Kürdistan'da cemaat vakıfları ancak birkaç tanedir;

Diyarbakır Ermeni Surp Küçük Kilise, Hıdır İlyas Surp Gregos Kiliseleri Vakfı

Diyarbakır Keldani Katolik Kilisesi Vakfı

Diyarbakır Süryani Kadim Meryemana Kilisesi Vakfı

Mardin Ermeni Katolik Kilisesi Vakfı

Mardin Keldani Katolik Kilisesi V

Mardin Süryani Kadim Deyrulzafaran Manastırı ve Kiliseleri Vakfı

Mardin Süryani Katolik Kilisesi Vakfı

Mardin Süryani Protestan Kilisesi Protestan Cemaatı Vakfı

Midyat Süryani Deyrulumur Margabriel Kilisesi ve Manastırı Vakfı

Midyat Süryani Kadim Cemaatı Marborsan ve Mart Şemuni Kiliseleri Vakfı

Midyat Süryani Protestan Kilisesi Vakfı

Türkiye'de Medeni kanunun kabulünden sonra kurulan vakıf sayısı 4439 dur.

Bunların dışında az sayıda mülhak vakıflar da vardır.

KÜRT ismiyle bir tek vakıf mevcuttur. O da İstanbul'da "Kürt Kültür ve Araştırma Vakfı-KÜRT KAV" dır.

Oysa sadece İstanbul ili sınırları içinde "Türk" ismiyle başlayan 62, "Türkiye" önekiyle başlayan 75 adet vakıf vardır.

Türkiye'de kurulu sivil toplum örgütlerinin, devletten "özerk" bir alanda şekillenmelerine rağmen, devletin Kürt ve Kürdistan karşıtı tutumunu "bir doğma" gibi aynen kabul etmeleri bir realitedir. Ancak bu politikanın değişmez, değiştirilemez bir "gerçek" olarak algılanması artık sorgulanmalıdır.

Son yıllarda örneğin Eğitim SEN'in

devletin tehdidi karşısında, 3 Temmuz 2005 tarihinde toplanan kongrede alelacele "anadilde eğitim hakkı" nı savunmayı tüzüğünden çıkarması, üstelik bu değişikliği kimi Kürt çevrelerinin desteğiyle gerçekleştirmesi düşünmeye değerdir.

Pek çok kez görüldü ki, en sol -en muhalif çevreler dahi Kürtler, Kürdistan, Kürtçe söz konusu olduğunda ya baştan devletin koyduğu sınırları aşmamaya özen göstermekte ya da en küçük bir tehdit karşısında mücadele etmek yerine rejimin işaret ettiği yöne evrilmektedirler.

Kürtler artık bu gerçekliği gözeterek ülke gerçekliğine dayanan yeni politikalar geliştirmelidir.

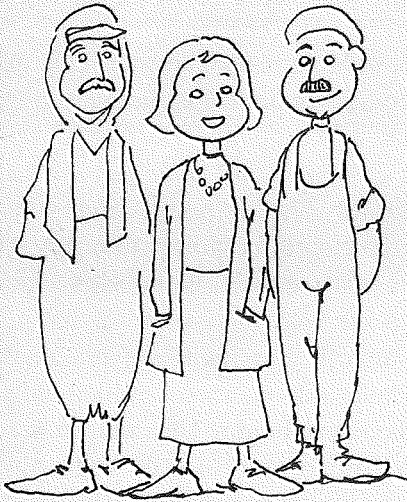
Bu tür politikalar üzerine düşünürken mevcut yasaları temel almak beyhude bir çaba olacaktır. Kürtler meşruiyetini uluslar arası hukuktan alarak hareket etmeli, fiili durumlar yaratmalıdırlar. Türkiye devleti, imzaladığı uluslar arası antlaşma ve sözleşmeler iç hukuk olarak kabul edeceğini, bu uluslar arası antlaşmalar mevcut "ulusal" yasalarla çelişmesi halinde uluslar arası belgelerin geçerli olacağını kabul etmiştir.

Bir yandan TEVKURD-Kürt-Kav, Çıra, Civan Kurd, Kurdi-Der vb var olan hareket-vakıf ve dernekleri çoğaltma yoluna giderken öte yandan Kürdistan hukukçular birliği, gazeteciler, yayıncılar, ressam, doktorlar, mimar ve mühendisler, çiftçiler birliği gibi birlikler kurmak, ülke ve ulus gerçeği üzerine yaygın örgütler oluşturmak için harcanmalıdır.

Esasen bütün örgütlenmeler önce yasa zemin yokken ortaya çıkmakta sonradan rejim onu ya yasa dışı ilan ederek ezmekte ve ya yasal hale getirmektedir.

Örneğin KESK oluşurken, kamusal alanda sendikalaşma çabaları başlatılırken "yasal" olanakların olmadığı gibi.

Emek örgütlerinin işleyişine dair

■ A. Haydar FIRAT

*Hiçbir aşamada emek örgütünü
bir siyasi yapını yan kolu olarak
görmemeli, işleyişini o siyasi
yapının önceliğine göre
şekillendirmemelidir.”*

Burjuvazi kendisine muhalif en büyük güç olarak emekçileri ve onların örgütlü gücü olan sendikaları görmüştür. Bu nedenle sendikaları güçsüz ve etkisiz kılmak, kendi yanına çekmek için değişik yol ve yöntemler kullanmıştır. Bunda da çoğu zaman başarılı olmuştur. 19. yüzyılda Marksist dünya görüşünün ortaya çıkması ve ardından 1917 devrimi ile başlayan süreç, işçi sınıfı ve emekçilerin burjuvazi karşısında örgütlü gücünü işler hale getirerek önemli mevziler kazanmasına olanak sağladı. Bu mevziler reel sosyalizmin 1980 yılların sonunda yıkılışı ile birlikte yok olup gitti. Bu gücün böylesine eriyip gitmesinde burjuvazinin izlediği

emek karşıtı politikaların ciddi bir rolü olduğu yadsınamaz, ancak bu sendikaların örgütlü bir güç olarak gelişip büyümesine öncülük eden, sosyalist partilerin, işçi örgütlenmelerinde izledikleri politikaların rolü unutulmamalıdır. Bu rol sendikaların zamanla küçülmesine, ülke yönetiminde etkilerinin azalmasına ve dinamik üretken yapılarının yok olmasına neden olmuştur.

1990 yılların başında şekillenen Yeni Dünya düzeni tek kutuplu yeni bir yapılanmaya olanak sağladı. Bu yeni yapılanmadan en fazla etkilenen kesimlerin başında işçi sınıfı gelmektedir. Bu süreçle birlikte sendikal hareketin yaşadığı kriz emek örgütlerinin önümüzdeki dönemlerde üzerinde sıkça durum tartışacağı, çözüm yolları arayacağı bir alan olmalıdır. İşçi sınıfına ve onun örgütlü gücü olan sendikalara, burjuvazi karşısında siyasal, sosyal ve ekonomik alanda mücadele etmesi için öncülük eden sosyalist parti, örgüt ve yapıların sendikalarla ilişkileri hangi boyutta olmuştur, sendikal alanda yaşanan krizde bu parti ve yapıların rolü hangi düzeyde olmuştur, bu konuda teoride ifade edilenlerle pratikte yapılanlar arasında yaşanan farklılıkların nedenlerinin tartışılması bir zorunluluktur.

Sosyalizmin dünya siyaset arenasında bir güç olarak varlığını gösterdiği 1900 yılların başında, İşçi sınıfı ve emekçiler örgütlenerek, sanayileşmiş ülkelerde hak arama mücadelesine yöneldiler. Bu mücadele sonrası elde edilen kazanımlar ABD başta olmak üzere diğer emperyalist ülkeler ve onların sermaye sınıfını ürküttü. Örgütlenen işçilere karşı, ABD sermayesi, (Sendikacıları kaçırmak, tehdit

Sosyalizmin dünya siyaset arenasında bir güç olarak varlığını gösterdiği 1900 yılların başında, İşçi sınıfı ve emekçiler örgütlenerek, sanayileşmiş ülkelerde hak arama mücadelesine yöneldiler. Bu mücadele sonrası elde edilen kazanımlar ABD başta olmak üzere diğer emperyalist ülkeler ve onların sermaye sınıfını ürküttü. Örgütlenen işçilere karşı, ABD sermayesi, (Sendikacıları kaçırmak, tehdit etmek, kundaklamak, gangster çeteleri eliyle sendika önderlerini öldürtmek ve özel şirketler kurup grev kırıcılığı yapmak) bir çok kural dışı eyleme başvurarak sendikal örgütlenmeyi engelledi.

etmek, kundaklamak, gangster çeteleri eliyle sendika önderlerini öldürtmek ve özel şirketler kurup grev kırıcılığı yapmak) bir çok kural dışı eyleme başvurarak sendikal örgütlenmeyi engelledi. ABD sermayesinin bu yöntemleri sonrası burjuvazi tarafından şekillendirilen yeni sendikacılık anlayışı emperyalist tüm ülkeler ve onların güdümünde olan üçüncü dünya ülkelerinde egemen sendikal anlayış olarak hayat buldu. Uluslararası sermayenin gelişimine olanak sağlayan, ABD burjuvazisinin güdümündeki Amerikan İşçi Sendikaları Federasyonu (AFL) (Devlet güdümünde bir federasyon) kanalıyla şekillenen bu sendikal anlayış 2. Dünya Savaşı sonrası Avrupa da İngiltere, Belçika, Danimarka, ve Hollanda gibi ülkelerde örgütlenerek 'Uluslar arası Bir İşçi Sendikaları Konfederasyonu (ICTFU) kurdu. ICTFU 2. Başkanı Walter Konfederasyonlarının sendikal anlayışını şöyle özetliyordu: 'Sendikalar sistemi eleştirmemelidir. Sendikaların görevi emekçilerin çıkarları doğrultusunda pratik çözümler aramaktır.' Burjuvazi tarafından dünya emekçilerine lanse edilmeye çalışılan bu sendikal (Sarı Sendika) anlayışa karşı, uluslar arası düzeyde Sos-

yalist ülkelerin öncülüğünde yeni bir sendikal anlayış geliştirildi.

Sosyalist ülke ve partiler ile sol emek örgütü temsilcilerinin öncülüğünde, ABD sermayesinin güdümündeki sendikalara alternatif, emekçilerin ideolojik, siyasi ve ekonomik çıkarlarını geliştirmeyi ve korumayı esas alan, emek ve sol eksenli bir işçi örgütlenmesine gidildi. Marksist düşüncüyü temel alan bir siyasi anlayışla, 2. Dünya savaşı sonrası (1945 yılında) 56

ülkeden 64 milyon emekçiyi temsil eden delegelerin katılımı ile 'Dünya Sendikalar Federasyonu'nu (DSF) kuruldu.

DSF'nin ilk genel sekreteri Louis Sallant 'DSF'nin Faşizme karşı işçilerin ortak savaşımını, sömürge halkları kurtuluşu kavuşturma ve barış isteğinin, daha iyi yaşam koşulları için savaşımın, sömürücü tekellere ve savaş kışkırtıcılarına karşı kavganın ve birliğin çocuğudur' cümleleriyle temel bakış açılarını ifade eder. DSF'nin tüm dünyada sömürülen kesimlerin yararına olan bu temel söylemleri, ideolojik açıdan yaşadığı sorunlardan kaynaklı iç çekişmeleri sonucu hayat bulamadı. DSF kuruluşundan sonraki süreçte SBKP (Sovyetler Birliği Komünist Partisi) ile özleştirilen bir çizgisinde

politika yürüttü. Bu politika Çin sendikaları ile farklı sosyalizm anlayışını benimseyen sendikaların DSF'den ayrılmasına yol açtı. Farklı sosyalizm anlayışını benimseyen sendikaların ayrılışı DSF'nin küçülmesine ve mücadele anlayışında tıkanmalara neden oldu. Bu politikaların yol açtığı sıkıntılar yıllarca DSF'nin Genel Sekreterliğini yapan (Aynı zamanda Fransız CGT Genel Sekreteri) H. Krasucki DSF'nin 1978 yılında yapılan 9. kongre sonrası görevinden ayrılmasına neden oldu. H. Krasucki yaşanan sorunları şu nedenlere bağlıyordu. 'Birincisi, sosyalist ülkelerdeki ekonomik ve toplumsal gerçeklikler, sendikal yaşam ve sendikaların rolü konusunda gerçek bir diyalogu olanaksız kılıyordu. Sonra, DSF'nin işleyişi özellikle sosyalist ülke sendikalarının çoğunun o zamanki anlayışları ve pratikleri nedeniyle felce uğramıştı.

DSF'nin izlediği politikanın SBKP tezleri üzerinde biçimlenmesi, farklı sosyalist anlayışı benimseyen ülke sendikalarının tasfiyesine neden oldu. SBKP güdümünde politika üreten DSF, SBKP'nin 1991'de kapatılması sonrası yaptığı 10. genel kurulunda kuruluşunda açıkladığı temel ilkelerini bırakarak yeni bir yapılanmaya yöneldi. DSF'ye bağlı sendikaların bir çoğu Marksist çizgiden ayrılarak sosyal demokrat bir çizgiye geldi. Kimi yerlerde de daha sağ görüşlü akımların çizgisine girdi. DSF son genel kurulunda ICTFU ve DEK (Dünya Emek Federasyonu) ile aralarında uzlaşamayacakları hiçbir çelişkinin olmadığını belirterek ortak mücadeleye çağırdı. DSF'nin kuruluş felsefesinde belirtilen ilkelerle zıt sendikal anlayışlarla sahip sendikalarla

bir araya gelmesine neden olan politika değişikliğinin temel nedenleri sosyalist partiler ve emek örgütleri tarafından önemsenerek incelenmelidir. Bu nedenle devrim sonrası Sovyetler Birliğindeki sendikaların işleyişine, konumlarına bakarak bir değerlendirme yapmak, yaşanan sorunları görmemize ışık tutacaktır.

1917 Devrimi sömürüye karşı mücadeleden, emekçilerin iktidar olmasına olanak sağlayan bir devrimdir. Şubat devriminde kurulan sendikaların üye sayısı 1917 nin ilk aylarında bir kaç bin iken Ekim devrimi sonra-

sı 1,5 milyonun üzerine çıktı. Bu olgu 1917 devriminin ilk aşamada, işçi örgütlenmesine bakışını gösteren önemli bir göstergesidir. 1918 tarihinde toplanan Birinci Bütün Rusya Sendikalar Kongresi iki önemli kararı ile sonraki gelişmeleri belirleyecekti. Bunlardan ilki Fabrika komitelerinin sendikaların denetimine bırakılması, 2'ncisi sendikaların iç işleyişlerine müdahale

edilmemek koşuluyla hükümete tabi kılınmaları yönünde oldu. 1919 yılında toplanan İkinci Bütün Rusya Sendikalar Kongresinde bir kongre delegesi sendikaların durumunu şu ifadelerle tanımlıyordu. ' Birçok bölgede sendika hareketini temsil eden kurumlar bulunmakla birlikte bu kurumlar herhangi bir yolla seçilmiş veya onaylanmış değillerdi. Seçimlerin yapıldığı ve merkez konseyin veya yerel güçlerin ihtiyaçlarına uymayan bireylerin seçildiği yerlerde ise seçimler oldukça ra-

hat biçimde iptal edilmiş ve seçilen bireylerin yerine idareye daha çok boyun eğen başkaları getirilmişti.' Birinci sendikalar kongresinde alınan kararlara karşın ikinci kongrede uygulamada yaşanan sorunlar, bu tartışmaları sessizce izleyen Lenin'i tavır almaya sevk eder. Lenin Aralık 1920 de yapılan 8. Sovyetler kongresi'nde ' Devletimiz bütün örgütlü proletaryanın kendisini savunmasını gerektiriyor. Biz, bu işçi örgütlenmelerini işçilerin kendi devletlerinden korunmaları için ve devletimizin işçiler tarafından savunulması

için kullanmalıyız' ifadesiyle sendikaların devletin araçları olamayacağını vurgular. Lenin'in ölümünden sonra 1928 de yapılan işçi temsilcileri ve sendika temsilcilerinin katılımı ile gerçekleşen iş yeri üretim toplantılarına son verildi. 1932 ve 1947 yıllarını kapsayan Stalin dönemine ait süreçte

Lenin Aralık 1920 de yapılan 8. Sovyetler kongresi'nde ' Devletimiz bütün örgütlü proletaryanın kendisini savunmasını gerektiriyor. Biz, bu işçi örgütlenmelerini işçilerin kendi devletlerinden korunmaları için ve devletimizin işçiler tarafından savunulması için kullanmalıyız' ifadesiyle sendikaların devletin araçları olamayacağını vurgular.

sendikal içerikli hiçbir toplantıya izin verilmedi. 1969 verilerine göre Sovyetler Birliğini sendikalarına üye 86 milyon işçi bulunmaktaydı. Bu sendikalı işçilerin büyük bir bölümü komünizmi benimsemiyordu. Bu boyutta işçiye sahip bir ülkenin sendikalarının ülke yönetiminde söz ve karar sahibi olamamaları o işçi ve sendikalara dair bir eksiklikten ziyade proletarya iktidarı olarak ülkeyi yöneten anlayışın ürünüdür.

Sovyetler Birliği sendikaları ile

DSF'de yaşanan tüm olumsuzlukları Sosyalist ideolojinin bir eksiği olarak görmek ve değerlendirmek doğru bir yaklaşım değildir. Sosyalist sistemin işçi ve sendikalarla dair pratikte ortaya koyduğu uygulamalar ve SBKP'nin katı bürokratik, ben merkezli yapısı sorunların temel nedeni dir. Tüm bunlar işçiler adına, işçileri hesaba katmayarak kararlar alan, onları kendi iktidarından uzaklaştıran bir yönetim anlayışının ürünüdür.

Türkiye Emek Hareketinin Durumu

Türkiye emek hareketi de dünyadaki gelişmelere paralel bir seyir izledi. Türkiye'deki işçi örgütlenmeleri sanayileşmiş ülkelere oranla çok sonraları olmasına karşın etkilendikleri örgütlenme modeli oldukça benzerlikler göstermiştir. Cumhuriyet sonrası çok partili sisteme geçişte çıkarılan Cemiyetler Kanunu sonrası oluşan en önemli işçi örgütlenmesi, ABD sermayesinin güdümündeki AFL'nin (Amerikan İşçi Sendikaları Federasyonu) sendikal anlayışını benimseyen bir sendika olmuştur. Bu sendika TÜRK- İŞ' dir. Türk-İş geçmişten günümüze izlediği politika ile hep iktidarların ve sermayenin yanında olan bir sendika anlayışını benimsemiştir. Böyle olması da çok doğaldır. Türk-İş 1960 ve 1970 yılları arasında bir ABD sermayesinin kuruluşu olan AID' den 13.4 milyon katkı alan, 600 sendikacısını ABD' ye eğitim için gönderen, 12 Eylül sonrası Genel Sekreterini Çalışma Bakanı olarak cunta yönetimine veren bir sendikadır. Bu sendikal anlayışa karşı emek cephesinin örgütü olarak ortaya çıkan DİSK ise kuruluş felsefesinde benimsediği emek ve sol eksenli siyasal mücadelesin de önemli kazanımlar elde etti. Sonraki süreçlerde DİSK'in kapatılması sonrası yeniden yapılanma sürecinde Dünyada Sosyalist sisteminde yaşanan kriz sendikaların bundan etkilenmesi ve DİSK'in sürdürmekte olduğu siyasal çiz-

gisi (Türkiye tarzı Sosyal Demokrat anlayış) demokrasi ve emek eksenli bir politikadan uzaklaşmasına yol açtı. Emek ve sol söylemi öne çıkararak Türkiye sendikal mücadelesine dinamik bir yapı katan KESK'in kazanımları ve mevcut örgütsel yapısıyla değerlendirilmesi yararlı olacaktır.

12 Eylül sonrası örgütlenen sol ve emek eksenli KESK, Sosyalist siyasal görüşü benimseyen, tüm siyasal anlayışların öncülüğünde oluşan bir emek örgütüdür. Kuruluş sürecinde bu siyasal anlayışların ciddi bir emeği vardır. 1990'lı yılların başında siyasal anlayışların yoğun çabası ve kamu çalışanlarının öz gücüyle oluşturulan KESK, bu yılların en dinamik muhalif gücü olmayı başaran bir emek örgütüdür. KESK yönetici ve üyelerine karşı yürütülen tüm baskılara (faili meçhul cinayetler, sürgünler, cezaevleri, tehdit, yıldırma v.s) karşı onurlu bir direniş sergilemeyi başarabildi. KESK' in bir bütünlük içerisinde direngenlik gösterdiği bu ilk yıllar siyasal anlayışların kendilerini merkeze koymadan politika ürettikleri yıllardı. KESK 1. olağan kongre ile yüz yüze çıkan iktidar mücadelesi KESK' in kuruluş mantığındaki sınıf ve kitle sendikacılığı anlayışıyla uyuşmadı ve ciddi sorunlara neden oldu. 1. olağan kongre ile İktidar mücadelesini kazanan (KESK'i halen bu anlayışlar yönetmekte) siyasal anlayışlar kendi dünya görüşlerini ve önceliklerini KESK'in merkezine yerleştirdiler. Bu süreçten sonra KESK sürekli küçülen bir emek örgütü oldu. Kendi bünyesinde iktidar mücadelesi yürüten KESK kamu çalışanlarının talep ve önceliklerini unuttur bir hale geldi. Bu nedenle KESK'ten çok sonra örgütlenen iktidar yanlısı sendikal anlayışlar kamu çalışanlarının önemli bir bölümünü bünyelerinde örgütleyerek KESK' i üye sayısı açısından 2-3 sıraya kadar gerilettiler.

Genel kabul gören bir ilke olarak siyasal anlayışların örgütlü tüm alanlarda kendilerini ifade etmeleri, politikalarını hayata geçirebilecekleri zeminler yaratmaları onların en doğal hakkıdır. Sınıf ve kitle sendikacılığı şiarı ile yola çıkan KESK' in barındırdığı kitesinde yönetimde olmayan farklı anlayış ve bireylerin olduğu bilinmektedir. KESK' in anlayışı gereği yönetimde olmayan bu kesimlerinde en az yönetimde olanlar kadar kendilerini ifade etme hakkına sahip olmaları bir hakkıdır. Ne yazık ki bu hak yeterince bu kesimlere tanınmadı ve öncelikleri hep ikinci plana atıldı. Sonuçta kaybeden ka-

noktada olmadığı, kitle desteğini yitirdiği, güvenilirliklerinin tartışıldığı bir konuma düştüklerini göstermiştir. Emek örgütleri birlikte hareket ettikleri siyasal yapıların programlarının dışına çıkmadıkları için, kendi üyelerinin talep, önerileri ile önceliklerini ikinci plana atmaktadırlar. Bu konuma düşen emek örgütleri süreç içerisinde

kendisine kan veren taraftarlarını yitirerek kan kaybına neden olmaktadır. Bu hem o emek örgütüne hem de birlikte hareket ettikleri siyasal yapıya zarar vermektedir.

Bu nedenle emek örgütünün öznel ko-

Dünya ve Türkiye ölçeğinde edindiğimiz deneyim ve izlenimler, siyasi parti ve yapılara bire bir bağlı emek örgütlerinin (buna tüm demokratik kitle örgütlerini de katabiliriz.) üretken ve verimli bir noktada olmadığı, kitle desteğini yitirdiği, güvenilirliklerinin tartışıldığı bir konuma düştüklerini göstermiştir. Emek örgütleri birlikte hareket ettikleri siyasal yapıların programlarının dışına çıkmadıkları için, kendi üyelerinin talep, önerileri ile önceliklerini ikinci plana atmaktadırlar. Bu konuma düşen emek örgütleri süreç içerisinde kendisine kan veren taraftarlarını yitirerek kan kaybına neden olmaktadır. Bu hem o emek örgütüne hem de birlikte hareket ettikleri siyasal yapıya zarar vermektedir.

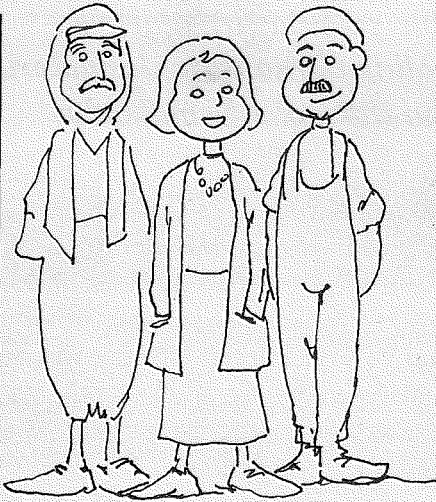
şullarını öne çıkaran, onun talep ve istemlerinin ikinci plana itmeyen ama onun çıkarına mücadele eden siyasal yapılarla ilişkisini sağlamaya yönelik bir politika izlenmelidir. İşin özü kendine dair politikayı merkeze oturtmadan üyesi bulunduğu emek örgütüne içselleştirerek benimsetmeyi ilke edinmelidir. Hiçbir aşamada emek örgütünü bir siyasal yapıyı yan kolu olarak görmemeli, işleyişini o siyasal yapının

mu emekçileri ile KESK oldu.

Dünya ve Türkiye ölçeğinde edindiğimiz deneyim ve izlenimler, siyasi parti ve yapılara bire bir bağlı emek örgütlerinin (buna tüm demokratik kitle örgütlerini de katabiliriz.) üretken ve verimli bir

önceliğine göre şekillendirmemelidir. Mutlaka emek örgütlerinin işleyişini kendi tüzük ve programlarına göre yürütmeli, oldukça bağımsız olmalıdır. Bu yöntemin her iki tarafında yararına olacağı kuşku götürmez bir gerçektir.

Sivil toplum kurumlarına dair bir yaklaşım

■ C. MİRZA

“Kürt emekçileri için sınıf dayanışması esastır. Bu Kürt sorununun siyasal çözümü açısından da bir gerekliliktir. Halkların kardeşliği şiarı çerçevesinde birleşen emekçiler barış ve kardeşliği daha etkin kılabilirler.”

Feodal düzende üretim ilişkileri ve sömürü biçimleri tamamıyla siyasal karakterli olup siyasetin belirlemesi sonucu gerçekleşmiştir. Yani tarım da artı-değer e nasıl el konulacağı çok özel olarak doğrudan doğruya siyasal mekanizmalarla ve siyasal rollerle belirlenmiştir. Oysaki kapitalist sistemde artı-değer sömürüsü sivil toplum denilen alanda ve herhangi bir siyasal belirleme olmaksızın toplumun kendi içinde gerçekleşir. Kuşkusuz kapitalist sömürü düzeni de siyasal düzlemde anayasalarla, yasalarla ve iş kanunlarıyla, kurallar ve normlar ile kendini tanımlar. Ancak bu genel tanımlamalar

dışında çok özel anlamda artı-değer ve artı değere el konulması süreci siyasetin doğrudan belirleyiciliği dışında sivil toplumun kendi içinde gerçekleşir. Marks, özgür emekle özgür sermayenin bu sivil toplumda sıkça sözleşme yaptıklarını söyler. İş bulabilirlik ile işçi-işveren ilişkisinin ise sivil toplum içinde üretim ilişkilerince belirlendiği saptamasında bulunur. Marks üretim ilişkileri kavramını sivil toplum kavramından daha doyurucu bulur. Marks için "kapitalist düzen içinde sivil toplum devletin bir bütünleyicisi devlet de sivil toplumun bütünleyicisidir".

Gramsci ise Ekim Devrimi'ni analizlerinde şöyle bir sonuca varmaktadır. "Siyasal bir devrimle başlayan devrimlerin gelişmiş Avrupa ülkelerinde mümkün olmayacağı, buna karşılık gelişmiş batı Avrupa ülkelerinde siyasal devrimden veya toplumsal dönüşümden önce muhalif güçlerin, işçi sınıfının ya da sosyalist güçlerin bu ülkelerin sivil toplumlarında belirli bir güç oluşturacağı. Bu güçle toplumsal dönüşümün olacağını" ön görmüştür.

1980 yıllarına kadar dünya sol hareketlerinin büyük çoğunluğu sivil toplum ve sivil toplum kurumları (STK) yaklaşımlarına çok rağbet etmemiştir. 1980 sonrası özellikle 1990 dan itibaren STK'lar çokça tartışıldı. Siyasal ve toplumsal dönüşümlerin daha çok sivil toplum kurumlarının gerçekleştirecekleri örgütlülükle ve bunların yaratacağı ivmenin siyasal oluşumlar üzerinde yaratacağı etkinin getireceği değişim ve dönüşümün

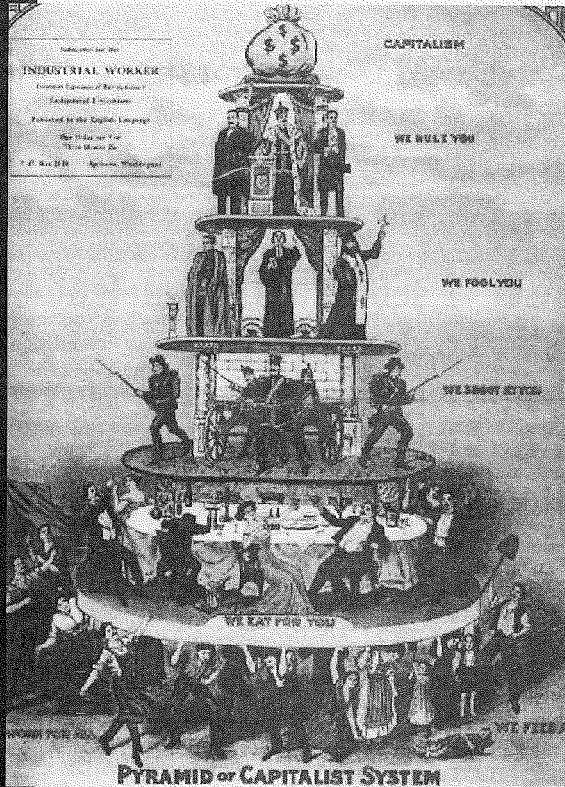
1980 yıllarına kadar dünya sol hareketlerinin büyük çoğunluğu sivil toplum ve sivil toplum kurumları (STK) yaklaşımlarına çok rağbet etmemiştir. 1980 sonrası özellikle 1990 dan itibaren STK'lar çokça tartışıldı. Siyasal ve toplumsal dönüşümlerin daha çok sivil toplum kurumlarının gerçekleştirecekleri örgütlülükle ve bunların yaratacağı ivmenin siyasal oluşumlar üzerinde yaratacağı etkinin getireceği değişim ve dönüşümün farkına varıldı. Bugün STK'ların çokça konuşuluyor olması ve de örgütlenmelerinin bir nedeni de ulus devletlerin yok olmasıdır. Bir diğer neden de Neo- liberal politikaların devletlerde siyasal partilerin savlarını ve söylemlerini birbirine yakınlaştırmaları ve devletlerin sosyal politikalardan uzaklaşmalarıdır. Bu da STK'lara olan ihtiyacı artırmaktadır.

farkına varıldı. Bugün STK'ların çokça konuşuluyor olması ve de örgütlenmelerinin bir nedeni de ulus devletlerin yok olmasıdır. Bir diğer neden de Neo- liberal politikaların devletlerde siyasal partilerin savlarını ve söylemlerini birbirine yakınlaştırmaları ve devletlerin sosyal politikalardan uzaklaşmalarıdır. Bu da STK'lara olan ihtiyacı artırmaktadır.

STK oluşan ekonomik, siyasal, sosyal ve kültürel ihtiyaçları sivil toplumun içinde iç dinamikleri çerçevesinde örgütler ve bir muhalefet oluşturur asıl gayesi iktidar olmak değildir. O nedenle STK'lar parti değildirler. Ancak STK'lar dünya, ülke sorunlarına duyarlı genel demokrasi kadelesine katkı sunan bu anlamda politikalar üreten bir tutum için de olmalıdır.

STK'lar birer yığın örgütleridir. İçinde barındırdıkları kitlenin siyasal belirlemeleri farklı da olsa dar grupçu olmamalı ve gerçeğine uyan bir tutum belirlemelidir. STK'lar içinde grup olarak hareket etmek isteyenler olabilir. Gruplar bilmelidirler ki süreç grubun kendini egemen

kılmak ve grup çıkarlarını korumak için verecekleri mücadeleye dönüşür. Guruplar STK için de bütün enerjilerini kendi grubu için harcayacakları için asıl meseleye yoğunlaşıp ona ilişkin politikalar üretmek geri plana düşer. STK zayıf, hantal ve antidemokratik bir organa dönüşür. STK siyasi örgütlerin ve grupların kavga

ettiği ve örgütlendiği alanlar olarak görülmemelidir. STK' lar siyasal yapılanmaların kendine yandaş yarattıkları ve onların bir bütünleyeni değillerdir. Bu STK' ları boğmak ve güçsüz bırakmak olur. Buna STK' lar içinde izin verilmemelidir.

STK'lar emek -sermaye çelişkisinde emekten yana sermayeye karşı bir tutum belirlemelidir. STK yığından yana yığınların çıkarlarına olan dönüşümleri destekleyen, toplumun demokrasi bilincini yükselten ve kültürünü geliştiren çalışmalar yapmalı. İnsan hak ve özgürlüklerine duyarlı, bu anlamda mücadele veren ve bu mücadeleler için diğer STK' larla ilkeli

ve programlı işbirlikleri oluşturan, ortak paydalarda onlarla birlikte hareket eden yapılar olmalıdır.

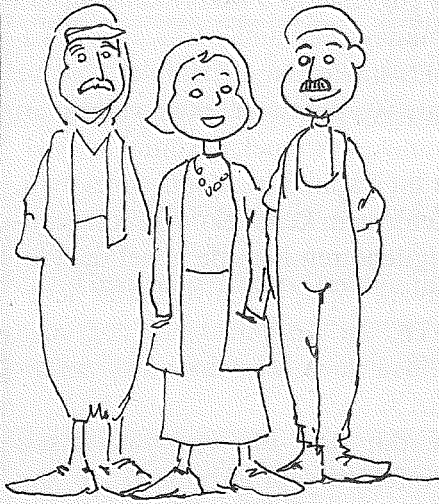
Türkiye'de çözüm bekleyen ve bu ülkenin en öncelikli sorunu olan Kürt sorunu adil ve demokratik bir çözüme kavuşturulmadığı sürece, ekonomik yaşam ve demokratik hayatın öteki alanlarında bir yumuşama ve rahatlık beklemek olanaklı değildir. Demokrasi alanında yaşadığımız tüm güçlüklerin ve engellemelerin en önemli nedeni Kürt sorunun varlığıdır. Tam ve kesintisiz bir demokrasi de Kürt sorununun çözümünü kolaylaştıracaktır.

Türkiye ekonomik kaynaklarının büyük bir çoğunluğunu askeri harcamalara ve savunmaya harcamaktadır. Geriye kalan kısıtlı kaynaklar nedeniyle alt ve üst yapıya yapması gereken yatırımları yapamamakta ve emek kesimini açlık sınırında bir yaşama mahkûm etmektedir. Bu nedenle hem kendi ekonomik durumlarını ilgilendiren hem de genel demokratik hayata yaptığı olumsuzluklar nedeniyle STK' lar Kürt sorununa doğrudan ve haklıdan yana tavır takınmak zorundadırlar.

STK dil, din, ırk, cinsiyet, felsefi inanç ve felsefi yapı gözetmeksizin tüm kesimlerin örgütlendiği alanlardır. Başarıya ulaşmaları için ülke genelinde ve uluslararası ittifaklar ve iş birliktelikleri yapmalıdır.

Kürt emekçileri için sınıf dayanışması esastır. Bu Kürt sorununun siyasal çözümü açısından da bir gerekliliktir. Halkların kardeşliği şiarı çerçevesinde birleşen emekçiler barış ve kardeşliği daha etkin kılabilirler. Az oranda da olsa bazı STK' lar da görülen şoven yaklaşımlar Kürt emekçilerin ayrı örgütlenmeleri için yeterli bir neden değildir. Ayrı örgütlenme, ancak her kesim için kaçınılmaz bir zorunluluk olduğu ve genel çıkarlara uygun düştüğü ortamda tartışılmalıdır.

Kamu Emekçileri Sendikal Mücadelesi ve Kürt Kamu Emekçileri

■ Fırat CANBEKLİ

“Ulusal ve sendikal mücadelenin ihtiyaçlarına denk düşen örgütlenmelerin yaratılması, Kürt Kamu Emekçileri açısından kaçınılmazdır.”

Osmanlı İmparatorluğu döneminde başlayan Türkiye İşçi Sınıfı mücadelesinde; modern sendikacılık hareketinin başlangıç tarihini Türk-İş'in kuruluş tarihi olan 1952 yılı olarak ele alacak olursak, kamu emekçilerinin bu sürece ilk dahil oluşları 1965 yılında TÖS (Türkiye Öğretmenler Sendikası)'nın kuruluş dönemi olarak görebiliriz. 12 Mart sürecinde TÖS'ün kapatılmasının ardından kurulan TÖB-DER v.b, daha çok dernek anlayışı ile hareket ettiler. Bu anlamda 1990'lı yıllardan başlayan Kamu emekçileri sendikal mücadelesi; gerek içerik gerek kapsam açısından modern kamu emekçileri sendikal hareketinin başlangıcıdır denebilir.

Aradan geçen yaklaşık 20 yıllık süre zarfında kamu emekçileri sendikal hareketi önemli aşamalar kat etti. Başlangıçta 'fiili ve meşru mücadele' anlayışıyla yola çıkan Kamu emekçileri bu süre içinde yasakları aşarak kendi sendikalarını yoktan var ettiler. Ancak bu konuda verilen büyük mücadeleye karşın; amaçlanan 'grevli toplu sözleşmeli sendika' aşamasına ise henüz ulaşamadı.

Kamu emekçileri sendikal mücadelesi son dönemde Türkiye'de yaşama geçirilen en önemli demokratik hareket olması açısından birçok ilki de beraberinde getirmiştir. Her şeyden önce 12 Eylül öncesi birbiriyle sert bir rekabet halinde olan Türkiye Sol Hareketi ve Kürt Kamu Emekçileri ilk defa bu sendikalarda bir araya gelip birlikte iş yapmaya başladılar. Düşük yoğunluklu çatışma ortamında kurulan bu sendikalar şovenizmin geriletmesinde önemli rol oynadı. Bu yönleri ile kamu emekçileri sendikaları kuruluşlarından itibaren egemen anlayışın boy hedefi haline geldi. Sendikal mücadele süreci boyunca önemli bedeller ödendi. Ama bunların sonucunda klasik 'memur' anlayışı yerini

Şovenizmin sendikal alanda güçlenmesi, o zaman kadar bu sendikalara çok önemli katkılar sunan Kürt Kamu Emekçilerin de kendi rolleri konusunda ikilem yarattı. Kamu emekçileri sendikalarının kuruluşundan beri var olan bu ikilemin güçlenmesi ve Kürt emekçilerinin pasif bir konuma sürüklenmeleri, bir bütün olarak sendikal hareketi zayıf düşürdü. Bu durum kendini en açık şekilde Eğitim-Sen'in kapatılmasına yönelik dava sürecinde gösterdi. Eğitim-Sen geri adım atarak tüzüğünden anadil ile ilgili hükmü çıkardı.

'emekçi' kimliğine bıraktı.

Egemen anlayış bu süreçte yalnız baskı politikalarını yürürlüğe koymadı, kendi eliyle örgütlediği sendikaları devreye sokarak sınıf hareketini de bölmeye çalıştı. Bu alanda da önemli başarılar sağlandı. Bugün durgunluk ve gerileme aşamasında

olan kamu emekçileri sendikal hareketinin 20 yıla yakın süreci kısaca 3 bölümde incelenebilir. Bu dönemlere dikkatli bir şekilde bakıldığında

sendikal mücadele ile Türkiye'deki sol siyasal mücadelenin son 20 yıllık tarihinde iç içe birlikteliğini görmek mümkün.

Sendikal mücadelenin başlangıç dönemi; 1989 yıllarında başlayan bu hareket

başlangıçta 12 Eylül dönemini yaşamış olan çok sayıda demokrat insanı saflarına çekti. Anayasada kamu çalışanlarının sendika kurma hakkını açıkça yasaklayan bir hükmün bulunmamasından ve uluslararası sözleşmelerden doğan haklara atıfta bulunularak; fiili ve meşru mücadele ekseninde çok ciddi bir çalışma yürütüldü. Bu dönem kurulan Eğitim-İş ve Eğitim-Sen bu mücadelenin ana omurgalarını oluşturdu. Tüm baskı ve yasaklamalara karşın eğitim işkolundaki bu sendikalar ardından diğer işkollarındaki sendikalar da kısa sürede tüm Türkiye’de örgütlendiler. Birçok yerde önemli eylem ve etkinliklere imza attılar

Bu sendikaların kuruluş döneminde itibaren Kürt Kamu Emekçileri de bu çalışmalarda yerlerini aldı. Bu başlangıç dönemi, Eğitim-Sen ve KESK(Kamu Emekçileri Sendikaları Konfederasyonu)’in 1995 yılındaki kuruluşuna kadar götürülebilir. Bu yıldan sonra sendikal mücadelede yeni bir dönemden söz etmek mümkündür.

Sendikal mücadelenin gelişim ve sendikal rekabet dönemi; Sendikal sürecin KESK’in kuruluşu ile yeni bir ivme kazanacağı düşünülürken; 1995’li yıllardan itibaren sendikal mücadelede öne çıkan anlayış; var olan sendika şube yada genel merkez yönetimlerini ele geçirme dönemi olarak tanımlanabilir. Bu yıllarda kurulan sol partilere koşut biçimde sendikal anlayışlar ortaya çıktı. Burada 12 Eylül öncesi dönemde siyasi gruplar arasında yaşanan kısır çekişmeler sendikal alana taşındı.

Sınıf sendikacılığından dem vuranların, en geri sendikal anlayışla ya da ‘yurtseverliğinden’ kıl aldırmanın yönetiminde yer alabilme anlayışıyla şovenist unsurlarla kol kola olabildiği bir dönem yaşandı.

Bir tür koltuk kavgası olarak nitelendirilebileceğimiz bu dönemde; devlet

eliyle sarı sendikalar örgütlenirken, kamu emekçileri sendikalarında da içe dönük bir mücadele hız kazandı. Tabi bu durum, mevcut sendikaları güçsüz hale getirdi. Bu dönemin bir uç yansıması da bu yıl yapılan KESK ve KESK’e bağlı sendikaların kongresinde görüldü. Kuruluşundan beri KESK yönetimini elinde bulunduran anlayış bu sefer kendi içerisinde birbirini tasfiye etmeye çalıştı. Önemli bir sendikal ilke olan ve sendikaların kuruluşundan beri sık sık dile getirilen ‘sendikal demokrasi’ bu çekişmelere kurban edildi.

Sendikal mücadelede yeni saflaşmalar ve gerileme dönemi; 28 Şubat askeri müdahalesi, görünürde hükümeti hedef alsa da bir bütün olarak toplumu yeniden dizayn etme projesi olarak ortaya kondu. Nitekim son yıllarda ortaya çıkan belge ve beyanatlar bunu doğrular niteliktedir. Bu projenin bir ayağını sendikal mücadelenin oluşturduğu artık sır değil. Bu dönemin konseptine uygun olarak ‘ulusalcılık’, yaşamın her alanında olduğu gibi sendikal mücadele alanına da ciddi bir biçimde taşınmaya çalışıldı.

Bir kısım sendikal anlayışlar bu konuda rol üstlendiler. Şovenizmin sendikal alanda güçlenmesi, o zaman kadar bu sendikalara çok önemli katkılar sunan Kürt Kamu Emekçilerin de kendi rolleri konusunda ikilem yarattı. Kamu emekçileri sendikalarının kuruluşundan beri var olan bu ikilemin güçlenmesi ve Kürt emekçilerinin pasif bir konuma sürüklenmeleri, bir bütün olarak sendikal hareketi zayıf düşürdü. Bu durum kendini en açık şekilde Eğitim-Sen’in kapatılmasına yönelik dava sürecinde gösterdi. Eğitim-Sen geri adım atarak tüzüğünden anadil ile ilgili hükmü çıkardı.

Yine bu dönemde; ABD’nin Irak’a müdahalesinin ardından Irak’ın kuzeyinde Kürtlerin özgürlüğe kavuşmaları ve Türkiye sol hareketi ve sendikalar tarafından yürütülen ve Kürt halkının çıkarlarını

gözetmeyen politikalar, Kürt emekçilerde yaşanan hayal kırıklığının bir başka ifadesi olarak görüldü.

2001 yılına kadar memur sendikacılığı özel bir yasadan yoksun olarak müca-

da üye kaybettiler. Bu durum, yetkili sendikalar olarak temsil etme pozisyonlarını da etkiledi. KESK temsil açısından 3. sıraya düştü.

Sendikal mücadelede Kürt Kamu Emekçileri

Kürt halkına karşı militarist politikaların artarak devam ettiği, şovenizmin sendikal alanda ciddi biçimde yaşandığı bir ortamda ÖBE oluşumu; bu tartışmaların en yoğun olduğu bir dönemde Kürt Kamu Emekçileri tarafından kuruldu. O döneme kadar belli bir isim altında çalışma yürütmeyen Özgürlük Yolu geleneğinden gelen Kürt Kamu Emekçileri, bir araya gelerek kendi isimleri ile sendikal alanda çalışma kararı aldılar. Bunda, bu geleneğin 1980 öncesi kamu çalışanları örgütlülüklerinde özellikle TÖB-DER içinde yürüttüğü mücadele deneyiminin de önemli bir etkisi vardı.

dele verdi. Ancak 25.06.2001 tarihinde, grev ve toplu sözleşme hakları gibi temel sendikal hak ve özgürlüklerden yoksun olan 4688 sayılı "Kamu Görevlileri Sendikaları Kanunu" TBMM'de kabul edildi.

2002 yılında iktidara gelen AKP, özellikle Sosyal Güvenlik ve Özelleştirme alanlarında uluslararası sermayenin taleplerine denk düşen adımlar attı. Sendikal alanda kendine yakın gördüğü sendikaları destekledi.

AKP karşıtı Ulusalçı Cephenin etkisiyle, kamu emekçileri sendikal hareketinin bu dönemdeki politikalarının ana eksenini AKP karşıtlığı üzerinden oluşturduğunu görüyoruz. Sırf AKP karşıtı politika sendikal hareketi süreç içerisinde git tikçe daralttı. Tabanla olan ilişkilerini zayıflattı. Buna AKP'nin sendikal hareketi güçsüz düşürme politikaları da eklenince kamu emekçileri sendikaları önemli sayı-

Kürdistan da ivme kazandı. Bu dönemde kamu çalışanlarına uygulanan sendikalaşma yasağı karşısında kurulan TÖB-DER, TUS-DER, TUM-DER, TÜTED v.b der-

Türkiye'de işçi sınıfının sendikal mücadelesi, sanayinin yoğunlaştığı kentlerde ve kamu alanında şekillenirken; Kürdistan'da işçi sınıfı sendikal mücadelesi daha çok belirli kentlerde yoğunlaştı. Kürt kamu emekçileri, sendikal mücadelede de başlangıcından beri yerlerini aldılar. 12 Mart sonrası dönemde sendikal mücadele,

neklerde Kürt kamu emekçilerinin önemli varlığını görüyoruz.

Bu yıllarda Özgürlük Yolu geleneğinden gelen öğretmenlerin oluşturduğu 'Özgürlük Grubu' TÖB-DER'de aktif bir çalışma yürüttü. 1978 yılında TÖB-DER'in düzenlediği 'Demokratik Eğitim Kongresinde' bu grubun çabaları sonucu anadilde eğitim ile ilgili bir dizi karar alındı.

12 Eylül döneminin uzun süren sessizliğinin ardından, 1989 yılından sonra başlayan sendikal mücadelede de Kürt Kamu Emekçilerinin aktif biçimde yerlerini aldığı görülür. Bunun ana nedeni de yaşanan 'düşük yoğunluklu savaşın' tüm hızıyla devam etmesiydi. Sendikalar gelişen şovenizmin karşısında önemli bir barikat oluşturabiliirdi.

Bu süreçte Kürt Kamu Emekçileri iki ana eğilim etrafında yoğunlaştılar. Bunlardan birincisi 'Yurtsever Emekçiler' olarak tanınan bugünkü DTP çizgisine yakın olarak tanımlayabileceğimiz sendikal hareket; diğeri de Özgürlük Yolu geleneğinden gelen Kürt Kamu Emekçilerinin yarattığı örgütlenmedir.

Burada ağırlıklı olarak bu gelenekten gelen emekçilerin çalışmaları sonucu oluşturulan; ÖBE (Özgürlük ve Barış Emekçileri) ve Hak ve Özgürlük Emekçileri süreçleri değerlendirilecektir.

ÖBE(Özgürlük ve Barış Emekçileri); Kamu Emekçilerinin mücadelesinin başından beri var olan ancak 1992'li yıllardan itibaren kurulan sendikal çalışma grupları, kendi sendikal anlayışları doğrultusunda sendikalarda örgütlenmeye başladılar. Farklı sendikal anlayışların or-

taya çıkması elbet sendikal demokrasi açısından olumluluklar taşır. Sendikalara farklı kimlikleriyle gelmiş insanları sınıf mücadelesi etrafında bütünleştirmek, ciddi çaba ve emek isteyen bir olaydır. Ancak bu mücadelenin, sendikal demokrasi ilkelerinin dışına taşması, adeta sendikaları, ele geçirilmesi gereken bir mevzi olarak görülmesi yaklaşımı kabul edilemez.

Kürt halkına karşı militarist politikaların artarak devam ettiği, şovenizmin sendikal alanda ciddi biçimde yaşandığı bir ortamda ÖBE oluşumu; bu tartışmaların en yoğun olduğu bir dönemde Kürt Kamu Emekçileri tarafından kuruldu. O döneme kadar belli bir isim altında çalışma yürütmeyen Özgürlük Yolu geleneğinden gelen Kürt Kamu Emekçileri, bir araya gelerek kendi isimleri ile sendikal alanda

çalışma kararı aldılar. Bunda, bu geleneğin 1980 öncesi kamu çalışanları örgütülüklerinde özellikle TÖB-DER içinde yürüttüğü mücadele deneyiminin de önemli bir etkisi vardı.

ÖBE (Özgürlük ve Barış Emekçileri)

kendi içinde bir yürütme kurulu oluşturarak sendikal alanda örgütlenme çalışmaları yürüttü. İller bazında yürütülen bu çalışmalar sonucunda, özellikle Diyarbakır, Urfa, Van, İstanbul, Ankara, Adana, Hatay ve Mersin illerinde belli çalışma grupları oluşturuldu.

ÖBE sendikal mücadelede 'sınıf ve kitle sendikacılığı' anlayışını kendine rehber aldı. Bu anlayışı temel almasının nedeni ise sadece 'sınıf' kavramı etrafına yoğunlaşıp kitle boyutunu ihmal eden anlayışların veya sadece 'kitle' kavramı

üzerinde durup emekçi sınıfın ideolojisi-
ne mesafeli duran yaklaşımları benimse-
mediği içindi.

ÖBE sendikal alanda Eğitim-Sen ve
KESK Genel Kurullarına katılarak bildiri
ve broşür dağıttı. Bu kurullarda delege
olan ÖBE grubuna mensup Kürt Emekçi-
leri, grup adına yaptıkları konuşmalarda
Kürt sorunun barışçı ve demokratik çözü-
münden yana konuşmalar yaptılar. Böyle-
likle sendikal alanda Kürt Kamu Emekçi-
lerini temsil eden farklı anlayışlarında ol-
duğu deklare edildi. ÖBE sendikal alana
çıkışı Kürt ve Türk emekçileri arasında
yankı buldu.

ÖBE kısıtlı kadro
ve mali olanaklar ile
yürütülen bu çalışma-
ları, siyasal alanda ol-
duğu gibi monolitik
siyaset anlayışını sa-
vunan 'yurtseverler'
tarafından engellen-
mek istendi. Bu olum-
suzluklara karşın
ÖBE anlayışını savu-
nan Kürt Emekçileri,
çeşitli sendikaların
şube ve genel yöne-
timlerine seçilerek
sendikal sürece katkı
sundular. ÖBE; bu-
lundukları her zemin-
de şovenizmin karşı-
sında kararlı bir tutum
takındı.

ÖBE'nin başka bir özelliği DBP (De-
mokrasi ve Barış Partisi) ile olan ilişkile-
ridir. DBP, kuruluşundan itibaren ÖBE'ne
destek sundu. Zaman zaman Parti Meclisi
toplantılarına ÖBE'ni davet etti. DBP
emek eksenli politika oluşturmada bu gö-
rüşlerden yararlandı.

ÖBE çalışmalarını 2000 yılına kadar
devam ettirdi. DBP'nin kendini feshet-

mesi ve diğer Kürt Yurtseverleriyle bir-
likte yeni parti projesi ÖBE'nin çalış-
malarını etkiledi, çalışmalar askıya
alındı ve durdu. HAK-PAR'ın 2002 yı-
lında kuruluşu ile birlikte Kürt Kamu
Emekçileri bu alanda yeni bir çalışma
kararı aldılar.

Hak ve Özgürlük Emekçileri; Hak ve
Özgürlükler Partisinin kuruluş dönemin-
de ortaya koyduğu tüm Kürt çevreleriyle
birlikte yeni bir siyasi parti projesi, Kürt
emekçilerini de etkiledi. ÖBE geleneğin-
den gelen emekçiler bu anlayışın sendikal
alana da taşınabileceği düşüncesiyle,
farklı çevrelerden Kürt emekçilere bir

***Kürt halkının özgürlük
sorunu ve sınıfsal sömürünün
devam ettiği bugünkü
koşullarda; sendikal alana olan
ihtiyaç devam edecektir. Bu
noktada Kürt emekçilerin
önünde ikili bir görev vardır. Bir
yanıyla Kürt Halkının özgürlük
mücadelesine destek olmak,
diğer yanıyla da sınıfsal
sömürüye dur diyebilmek.***

***Dolayısıyla Kürt Kamu
Emekçileri sendikal mücadelesi
bu iki amaç merkezli oluşmak
durumundadır.***

çağrı yaptı. Bu
çerçeve de
2003 yılında
Mersin'de bir
araya gelen
farklı illerdeki
kamu emekçi-
leri uzun tar-
tışmalardan
sonra 'Hak ve
Özgürlük
Emekçileri'
adında yeni
sendikal inisi-
yatifi yaşama
geçirme kararı
aldı.

Bu oluşumu;
ÖBE'den fark-
lı kılan yönle-
rinden biri olu-

şunun içerisinde sadece Özgürlük Yolu
geleneğinden gelen emekçilerin değil,
farklı Kürt çevrelerinden de Kürt emekçi-
lerin olmasıydı. Başlangıçta zenginlik ola-
rak düşünülen bu husus çalışmaların başla-
masıyla birlikte dezavantaja dönüştü. Or-
tak bir sendikal duruşun yaratılması konu-
sunda sıkıntılar yaşandı.

Uzun yıllar sendikal alanda ortak ça-

lışıma yapmamış insanların yeni bir oluşumu yaşama geçirmeleri sabır, enerji ve kararlılık isteyen bir süreçti. Buna sendikal süreçte yaşanan durgunluk ve gerileme de eklenince; zaten az olan enerji kısır tartışmalarla boşa gitti ve verimli bir çalışma yürütülemedi. Bir süre sonra bu alandaki çalışmalar durdu.

Önümüzdeki Dönem ve Kürt Kamu Emekçileri; Kuşkusuz yaşamın diğer alanlarında olduğu gibi sendikal mücadelede kendi içinde iniş ve çıkışlarla doludur. Türkiye’de yaşanan ağır ekonomik ve siyasal koşullarda sendikaların içinde bulunduğu tıkanıklığı aşmanın yollarından biri de çoğulcu, demokratik ve katılımcı değerlerle beslenen sendikal anlayışların güçlendirilmesi ya da örgütlenmesinden geçmektedir.

Kürt halkının özgürlük sorunu ve sınıfsal sömürünün devam ettiği bugünkü koşullarda; sendikal alana olan ihtiyaç devam edecektir. Bu noktada Kürt emekçilerin önünde ikili bir görev vardır. Bir yanıla Kürt Halkının özgürlük mücadelesine destek olmak, diğer yanıla da sınıfsal sömürüye dur diyebilmek.

Dolayısıyla Kürt Kamu Emekçileri sendikal mücadelesi bu iki amaç merkezli oluşmak durumundadır. Bu bağlamda, ulusal ve sendikal mücadelenin ihtiyaçlarına denk düşen örgütlenmelerin yaratılması, Kürt Kamu Emekçileri açısından kaçınılmazdır. Tabi, bu yaklaşım sadece Kürt emekçilerini değil, bu iki sorun etrafında duyarlı tüm emekçileri kapsamak durumundadır.

Böyle bir örgütlenmeye öncelikle Kürt demokratik kurumları ve kişileri destek sunabilir. Örneğin HAK-PAR bu alandaki çalışmaları destekleyebilir. Bu destek HAK-PAR’ın emek politikalarını da güçlendirici karakterde olacaktır. Ancak kurulacak oluşum elbette kendi işleyişinde

bağımsız olmalıdır.

Kürt halkının özgürlük taleplerinin görmezden gelindiği, sendikal alanda güçlenen şovenizme sesiz kalındığı bugünkü ortamda; bu örgütlenmeye ihtiyaç her zamankinden daha fazladır.

Bu tespiti yaptıktan sonra nasıl bir sendikal örgütlülüğün kimlerle oluşturulabileceği sorusuna yanıt aranması gerektir. Elbette bu örgütlülük:

- Kendine sınıf ve kitle sendikacılığını rehber almalıdır.

- Bu örgütlülük kendine ulusal, demokratik ve ekonomik ve mücadeleyi esas almalıdır

- Kuruluşundan itibaren sendikal demokrasiyi esas almalıdır.

- Kadın ve erkek çalışanların ortak örgütü olmayı hedeflemelidir.

- Kürt illerinden başlayarak genel bir örgütlülük yaratmalıdır.

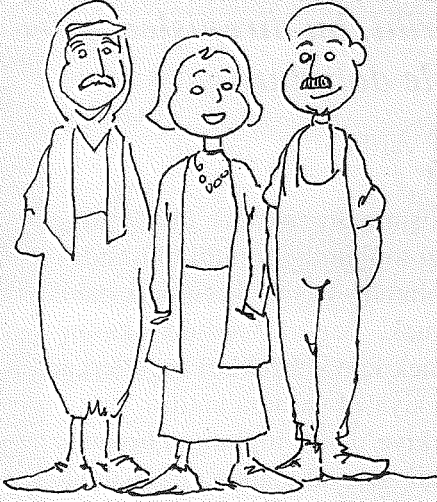
Bu saydığımız ilkeler çoğaltılabilir.

Bu örgütlülüğün yaratılmasına gelince: Türkiye de birçok alanda yaşanan tecrübe şunu göstermiştir ki; belli bir örgütlenmenin yaratılması bu konuda net düşünen kişilerin varlığıyla orantılıdır. Böyle net düşünen bir ‘çekirdek kadro’ bu konuda sorumluluk üstlenebilir.

Böyle bir oluşum yukarıdaki ilkeleri detaylı hale getirip kamu emekçileriyle paylaşmak için çalışma başlatır ve belirli yerlerde kendini tanıtıcı toplantılar gerçekleştirerek emekçilerin nabzını tutar. Bu tartışmalar sonucu belirli bir sendikal program oluşturulur.

Bir sendikal program etrafında toplandıktan sonra; bu oluşum, kendini tanımlayacak bir isimle sendikal alanda deklare eder. Bu çerçevede oluşacak ‘çekirdek kadronun’ kim olacağı sorusu akla geliyorsa buna verilecek yanıt ‘ulusal ve sınıfsal sorunu çözümleyen’ tüm Kürt Kamu Emekçileridir.

Türkiye’de sendikal mücadele, demokratik kitle örgütleri ve Kürt sorunu

■ Aziz PASUR

“Sendikaların gruplar arası rekabetin ve çekişmenin bir alanı haline gelmesi genel olarak emek mücadelesini zaafa uğratan bir özelliktir.”

Türkiye’de Sendikal Mücadele.

Emekçiler, sömürüye karşı verdikleri mücadele ile sendikal mücadeleyi günümüze kadar taşıdılar. Emek sermaye çelişkisi bu mücadelenin odak noktası haline geldi. Bu mücadele halen ezen ve ezilenler arasında kıyasıya sürmektedir ve çelişki var olduğu sürece de devam edecektir.

Elbette ki bu mücadelede ezilen sınıf fazlasıyla bedeller ödemiş acılar çekmiş olsa da insanlık ancak bu şekilde uygarlık yolunda ilerleyebilmiştir.

Sınıflı toplumlarda insanların toplum içindeki yerlerini sınıfsal konumları, başka bir deyişle üretim araçları karşısındaki konumları belirler.

Üretim araçlarına sahip olanlar devlete de egemendir.

Günümüzde de, Türkiye’de de böyledir.

Emeğin sömürüsü üzerine kurulu kapitalist sistemde iç sermaye ile küresel sermayeye iç içe geçerek emeğin sömürüsünü gerçekleştirmektedir.

Emeğin sömürüsü zerine kurulu bu sistemde emekçilerin özgürlükleri hatta en temel hakları dahi güvence altında değildir.

Sömürüye karşı mücadele eden emekçiler ağır bedeller ödemek zorunda kalmışlardır.

Dünya tarihi, bu direnişler, zafer ve yenilgilerle doludur.

Türkiye’de de ekmek ve özgürlük isteyen emekçi halk kitlelerine rejim acımasızca davranmıştır. Bu olağanüstü baskılar zora ve zulme dayanan darbe ve cunta yöntemleri döneminde çok daha dayanılmaz boyutlara ulaşmıştır.

Ancak emekçilerin, değişimden yana olan güçlerin mücadelesi durmadı. Rejimin baskı ve yasaklarını aşmak için güçlerini bir araya getirerek yeniden – yeniden mücadele örgütleri kurdular.

Kamu çalışanları da emeklerinin karşılığının, haklarının ancak mücadele ile elde edilebileceği bilinciyle ortak mücadele örgütleri kurdular.

Emeğin kurtuluşu ile barıştan, adaletten, özgürlükten ve demokrasiden yana güçlerin kurtuluşu birbirine bağlıdır. Toplumda emekten yana politikaların hayat bulmasında, barışın sağlanmasında, örgütlü güçlerin, ortak amaçları hedefleyen bir mücadelesinin örülmesine

Emeğin sömürüsü üzerine kurulu kapitalist sistemde iç sermaye ile küresel sermayeye iç içe geçerek emeğin sömürüsünü gerçekleştirmektedir.

Emeğin sömürüsü zerine kurulu bu sistemde emekçilerin özgürlükleri hatta en temel hakları dahi güvence altında değildir.

Sömürüye karşı mücadele eden emekçiler ağır bedeller ödemek zorunda kalmışlardır.

Dünya tarihi, bu direnişler, zafer ve yenilgilerle doludur.

ihtiyaç vardır.

Gelişmiş demokratik ülkelerin temel özelliği toplumun örgütlü olmasıdır.

Toplumun çeşitli kesimleri haklarını savunmak, özgürlüklerinin alanını genişletmek için kurdukları örgütleri aracılığıyla siyasal yaşama katılır.

Türkiye’de ise toplumun örgütsüzleştirilmesi, siyasal alandan uzak tutulması merkezi otoriteye itaat etmesi söz konusudur.

Türkiye’de çalışanların, emeğiyle yaşayanların önünde örgütlülükten uzak tutmaya yönelik setler hiçbir demokratik ülkede yoktur.

Türkiye’de çalışanlar emeklerinin karşılığını alamadıkları gibi halen kamu emekçilerinin grevli toplu sözleşmeli sendika hakları da esaslı bir mücadeleyi gerektirecek kadar uzaktır.

Büyük mücadelelerle, ağır bedellerle gerçekleştirebilen emek örgütlenmeleri, her darbe sürecinde yok edilmiş, emek cephesi örgütsüz bırakılmış, yeniden örgütlenme çabaları karşısına daha büyük

fiili ve yasal engeller konmuştur.

Bu süreçten en fazla etkilenen işçi sendikaları ve eğitimciler oldu. 12 Eylül faşist

darbesinden sonra örgütlerini kaybeden işçiler-emekçiler tekrar mücadeleyi örgütlediler.

1991 yılında tüm iş kollarında tekrar örgütlenmek için, sınıf ve kitle sendikacılığı anlayışıyla güçlerini birleştirdiler.

Emekçiler, bir yandan Sermaye sınıfının, devletin emek güçlerinin örgütlenmesi karşısında gösterdikleri baskıcı-yasakçı tutumlara karşı mücadele ederken öte yandan kimi grupların sendikal mücadeledeki yanlış yaklaşımlarına karşıda mücadele etmek zorunda kaldılar.

Bu durum bu günde geçerlidir.

Demokratik kitle örgütleri

Türkiye’de devrimci ve demokratik güçler üzerinde ve genel olarak emekçi halk kitleleri üzerinde süregelen ağır baskılara rağmen örgütlü mücadele devam etmektedir.

Her şeyden önce toplumumuzun içinde bulunduğu şartlar üretiyor bu örgütleri

İşsizlik ve pahalılık altında ezilen, yarınlara güven duymayan, baskı ve zulme uğrayan emekçi yığınlar, örgütlü çalışmanın önemini, gereğini her gün biraz daha kavramaktalar. Çoğu insan ancak bu birlik içinde gücünün bilincine varıyor.

DKÖ’ler sendikalara nazaran daha homojen yapıdadırlar. Bu alanda ki örgütlenmeler daha çok meslek kuruluşlarına göre şekillenmektedir.

Sınıflı toplumlarda denebilir ki hemen her tür örgütlenme sınıfsal bir nitelik gösterir. En basit dernek ve örgütler, politik partilere kadar belli grupların toplum yapılarının, sınıfların belli amaçlarını gerçekleştirmeye, çıkarlarını korumaya çalışmıştır.

Politik partiler temsil ettiği sınıf-kesim adına iktidarı hedefler.

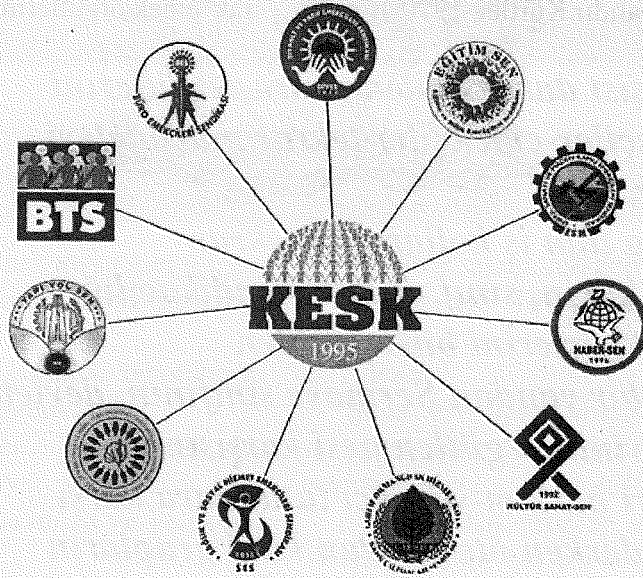
DKÖ’ler ise iktidarı hedeflemez. Temsil ettiği kesim adına iktidarı etkilemeye, ekonomik ve sosyal koşula-

rını geliştirmeye çalışır.

Bu alanlarda çalışma asla küçümsememeli. Geniş kitlelerin örgütlenmesi bu örgütler aracılığıyla gerçekleşir. Bunları kendi yanlarına çekerken asla sektör bir tavır içinde olunmamalıdır. Yani DKÖ’lerine bir parti gibi bakılmamalıdır.

Kürt sorunu

yaklaşık 200 YY dır devam eden bir sorundur.1. Dünya Savaşı’nda Osmanlı devletinin parçalanması ve Türkiye Cumhuriyeti’nin kuruluş sürecinde Kürtlere verilen sözlerin tutulmaması, Türkiye Cumhuriyeti sınırları içinde zorla tek ulus (Türk ulusu) yaratma çabaları yoğun bir baskı ve zulüm politikasını yaratmış, Kürtler temel hak ve özgürlükleri için isyan etmek zorunda kalmışlardır.Koçgiri Ayaklanması’nı 1925

te Şeyh Sait ayaklanması izlemiş 1930lu yıllarda Ağrı ayaklanmasını 1938 de Dersim ayaklanması izlemiştir.

Kürtler resmi açıklamalara göre bu güne dek 28 kez ayaklanmışlardır.

Rejimin tek ulus yaratma çabaları yoğun bir zorla asimilasyon politikası eşliğinde, soykırıma varan şiddetle devam ettirilmiştir.

Kürtlere yönelik baskı politikaları Türkiye genelinde otoriter, anti demokratik, baskıcı bir rejimin kökleşmesine neden olmuştur.

Türkiye’de yasal siyasal alan gibi demokratik kitle örgütleri de bir kaç istisna hariç “devlet çizgisinde” kurgulanmıştır.

Doğal olarak bu süreçte “açık alan” Kürtlere kapalıdır.Kürtler 1970 li yıllar

sinde önemli roller üstlendiler.

Kürt örgütlerinin Türkiye devrimci güçleri ile geliştirdiği ilişkiler her seferinde “ulusal sorun” “Kürtlerin kendi kaderlerini tayin hakkı” konularda tartışmaya-hatta kopmaya başladı.

Kürtler rejime karşı demokrasi ve özgürlük mücadelesi verirken aynı zamanda Türkiye demokrasi çevrelerinde yerleşik Kemalist anlayışa karşı da ciddi bir mücadele vermek zorunda kaldı.

Bu mücadele bu gün de devam etmektedir.

Kürtler sendikalarda ve demokratik kitle örgütlerinde ayrı örgütlenmeli mi?

Kürt sorunu uzun bir süredir hem genel olarak Türkiye’nin hem de özel olarak emek örgütlerinin ve DKÖ’erin gün-

demini meşgul etmektedir.Kürt sorununda rejimin izlediği şiddet politikaları, genel olarak militarizmi güçlendirmekte, bu da Türkiye’nin demokratikleşmesini engellemekte , kaynakların savaşa aktarılması nedeniyle de halkın yoksullaşmasına neden olmaktadır.

Bu nedenle

Kürt sorunu emekçiler bakımından da önemli bir sorun haline gelmiş bulunmaktadır.

Emek ve meslek örgütlerinde Kürt sorunun adil çözümü için hükümetlere baskı yapılması amacıyla politika geliştirilmesi süreçlerine katılmak, emekçile-

12 Eylül faşist darbesinden sonra örgütlerini kaybeden işçiler-emekçiler tekrar mücadeleyi örgütlediler.

1991 yılında tüm iş kollarında tekrar örgütlenmek için, sınıf ve kitle sendikacılığı anlayışıyla güçlerini birleştirdiler.

Emekçiler, bir yandan Sermaye sınıfının, devletin emek güçlerinin örgütlenmesi karşısında gösterdikleri baskıcı-yasakçı tutumlara karşı mücadele ederken öte yandan kimi grupların sendikal mücadeledeki yanlış yaklaşımlarına karşıda mücadele etmek zorunda kaldılar.

Bu durum bu günde geçerlidir.

rın başlarında “yasadışı” alanda partilerini kurdular.Buna paralel olarak da yasal-legal alanda çeşitli dernekler kurdular.Bu dernekler resmi olarak, yasalara ve rejimin kabullerine göre kurulsa da fiilen Kürt dernekleri olarak faaliyet yürüttüler. Kürt ulusal bilincinin gelişme-

re demokratik ve ekonomik hakları ile Kürt meselesi arasındaki ilgiyi sürekli olarak anlatmak doğru olacaktır.

Bu gün bu alanlar da ayrı örgütlenme için uygun koşullar yoktur. Örgütlenmelerin etnik temellere göre değil emek-meslek veya ilgi alanına göre olması, hangi etnik kökene, inanca hatta siyasal görüşe bağlı olduğuna bakılmaksızın ortak örgütlenmek hem daha sonuç alıcı hem de gerçekçidir.

Nasıl bir sendika?

Yukarıda açıkladığım şekilde elbette ki kamu çalışanları ekmek ve su gibi ihtiyaç duydukları sağlıklı ve ciddi bir örgütlülüğe ulaşmalıdırlar.

Bu katılımcı ve çoğulcu bir anlayışı kurumsallaştırarak mümkündür.

Sendikalar üyelerinin ekonomik, demokratik, kültürel vd. sorunlarını esas alan tüm haklarını savunan ve geliştiren yapılardır.

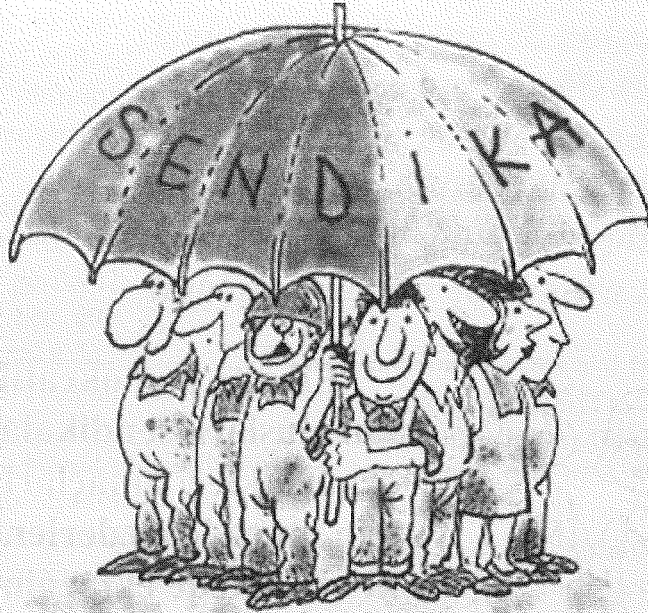
Sendikal Mücadelede esas olan, emekçilerin tümünü kucaklayan görüş ve düşünce-

leri ne olursa olsun herkesi kucaklamaktır.

Sınıf ve kitle sendikacılığını esas alan bir sendikal yapı "dar grupçu" olmamak zorundadır.

Sendikaların sadece ekonomik taleplerle öne çıkması, onların geniş emekçi

yığınlarını kucaklayamaması sonucunu doğurur. Sendikalar üyelerinin ekonomik haklarının yanı sıra demokratik taleplerini de, inançlarından ve etnik kimliklerinden, dolayı oluşan tüm sosyal haklarını da açıkça

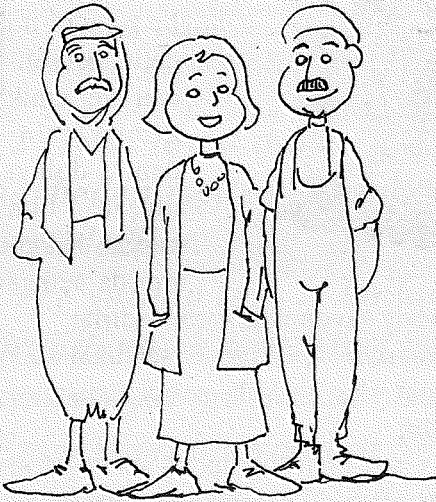
ve tutarlıca savunmak zorundadırlar.

Ne yazık ki Türkiye de sendikal alan da rejimin ırkçı -şoven- gerici kuşatması altındadır.

Buna var olan "grupçu" anlayışların da aşılammaması da eklenince ortaya çıkan manzara hiçte iç açıcı değildir.

Sendikaların gruplar arası rekabetin ve çekişmenin bir alanı haline gelmesi genel olarak emek mücadelesini zaafa uğratan bir özelliktir.

Kamu alışanları sendikacılığı ve Kürt emekçiler

■ A.İBRAHİMOğLU

“Elbette demokratik kitle kuruluşları, sendikalar, daha geniş özgürlükleri amaçlarlar ve bunlar için mücadele ederler. Herkes bilir ki bir ülkede ekmegin dilimini büyütmek için o ülkede demokrasinin işlemesi gerekir.”

Büyük bir inanç, cesaret ve kararlılıkla kurulan kamu sendikalarının kuruluşunun üzerinden 17 yıl geçti. O gün çok zor şartlar altında kuruluşunu tamamlayan ve yine o günkü üyelerin büyük fedakarlıklarıyla varlıklarını devam ettiren, her türlü baskıya göğüs geren sendikalar bu gün ne durumdalar?

O gün çalışan emekçilerin ve demokrat kamuoyunun büyük umut bağladığı sendikalar bu beklentilere ne kadar cevap verebildiler?

Daha sonra kurulan kontra sendikacılığa karşı açık ara nde olan ve toplu görüşme de olsa işverenle görüşmede yetkili olan bu sendikalar neden yetki kullanma haklarını kaybettiler?

Ülkenin sosyal-siyasal durumu kuruldukları günlere göre daha iyi olmasına rağmen, örgütlenme ve mücadele yolunda önemli ilerlemeler, büyük aşamalar kaydedilmişken, ekonomik ve çalışma şartları çok elverişli duruma gelmişken ve bu şartlarda daha iyi sonuçlar alınması beklenirken demokrat sendikacılık neden bu kadar geriledi? Neden hemen her gün istifalar yaşanmaktadır?

1990'lardaki coşku, mücadele azmi ve kararlılık nereye gitti?

Sendikalarda büyük iddialarla yönetime gelen gruplar bırakınız iddialarına sahip çıkmak, gereğini yerine getirmek, mevcut pozisyondan bile daha gerilere savrulduklar.

Yazımızda sendikal mücadeleyi, tarihi süreci içinde değerlendirirken ağırlıklı olarak öğretmen sendikacılığını merkeze oturtmaya ve onun üzerinden yazımızı biçimlendirmeye çalışacağız.

İlk örgütlenme girişimde bulunan eğitimciler, emekli öğretmenlerin kurduğu EĞİT-DER üzerinden biraya gelerek sendika kuracaklardı. Ancak ne olduysa içlerinden bir grup öne çıkarak EĞİTİM-İŞ'i kurdu. Diğer gruplar doğru bulmadıkları bu girişimi şiddetle eleştirdiler ve üye olmaya yaklaşmadılar. Devam eden örgütlenme çalışmalarını bitirip EĞİT-SEN'i kurdular.

EĞİT-SEN, iki temel ilkeyle EĞİTİM-İŞ'ten farklı olduğunu ortaya koydu: Bu ilkeler "anadilde eğitim ile sınıf ve kitle sendikacılığını" savunmaktı. Her ne kadar sınıf ve kitle sendikacılığının altı net olarak doldurulmadıysa da ilkesel olarak hep

Teoride grupçuluğun sendikaları küçülteceği düşüncesi herkes tarafından söylenmesine rağmen pratikte bundan vazgeçme noktasında kimse geri çekilmedi. Kafa sayısına bakılarak yönetimler belirlendi. Hatta neredeyse "kafa sayısı kadar konuş" denecek noktaya gelindi. Durumun düzelmeyeceği, eski hastalıkların devam edeceği görüldüğünde pek çok üye sessizce istifa etti. Sendikal konfederasyon küçüldükçe küçüldü ve toplu görüşme hakkını ırkçı bir sendikaya kaptırdı.

savunuldu. Ama asıl fark mücadele anlayışındaydı. EĞİTİM-İŞ'in uzlaşmacı yaklaşımına karşılık EĞİTİM-SEN demokratik sokak mücadelesini esas alıyordu. Nitekim daha geç kurulmasına karşın ve daha riskli görünmesine rağmen kısa sürede büyük bir emekçi kitlesine ulaştı. Dostlarına güven vermeye başladı. EĞİTİM-İŞ ise güdük kaldı ve kuruluşunun üzerinden yaklaşık bir yıl geçmeden kurtulay yaparak "anadilde eğitim hakkını" savunmayı tüzüklerine koydular. Bu arada birleşme istekleri ve girişimleri de devam ediyordu ve bir süre sonra iki sendika birleşti.

İki sendikanın birleşmesi sinerji oluşturamadı. Sendikalar üzerinden kendilerini var etmeye çalışan gruplar, sendikal ilkeleri önlerine koymak ve bunun üzerinden mücadele rotalarını çizmek yerine grupsal amaçlarını öne çıkarıp bunu sendikal mücadeleye rapt etmeye ve sendikaların olmazlarınıymış gibi savunmaya başladılar. Gerçekten de bu çalışma biçimi bazı grupları güçlendirdi. Sendikalar içinde etkinlikleri arttı. Yönetim kademesindeki sandalye sayıları sağlamaştı. Ama bu gruplar büyürken sendikalar küçüldü. Sendikaya güç katabilecek bir çok birey

ve grup sendikadan soğudu ve kenara çekildi.

Geçmişin hastalıkları alışkanlıkları, davranışları ne yazık ki devam etti. Teoride grupçuluğun sendikaları küçülteceği düşüncesi herkes tarafından söylenmesine rağmen pratikte bundan vazgeçme noktasında kimse geri çekilmedi. Kafa sayısına bakılarak yönetimler belirlendi. Hatta neredeyse "kafa sayısı kadar konuş" denecek noktaya gelindi.

Durumun düzelmeyeceği, eski hastalıkların devam edeceği görüldüğünde pek çok üye sessizce istifa etti. Sendikal konfederasyon küçüldükçe küçüldü ve toplu görüşme hakkını ırkçı bir sendikaya kattı.

Türkiye kamu çalışanları örgütlenme tarihinin –özellikle eğitim alanında- hiçbir döneminde faşist bir örgütün demokrat bir örgütlenmenin sayısal olarak önüne geçtiği görülmediği gibi yanına bile yaklaşmamıştı. Ama şimdi Türk Eğitim Sen'in üye sayısı EĞİTİM-SEN'in üye sayısından on binlerce kişi fazladır. 17 yıldır yönetimde olan gruplar hesap vermedikleri gibi öz eleştiri bile yapmadılar.

Yalnız bu grupların hakkını yememek lazım. İnce zekalı grup yöneticilerinin isteğiyle zaman zaman toplanılıp yönetmelik değiştirildi. Bu yönetmelikle güya yönetimde kalma süresi kısaltılacak, sendika ağalığı engellenecekti. Gel gör ki pratik böyle olmadı. Bu tüzük değişikliği ile bazı yöneticilerin yerleri kalıcı kılındı, hatta daha yukarı basamaklara tırmanmalarına olanak sağlandı.

Şubelerde altı yıl görev yaptıktan sonra genel merkezlere, oradaki süreyi bitirince de konfederasyon merkez yönetimine atlayan kişileri bütün üyeler tanıyor. Dolayısıyla tüzük değişikliği hiç de söylendiği gibi sendika ağalığını yok etmemiş, tam tersine kalıcı hale getirmiştir.

Hiçbir şey üyelerin ve çalışanların gö-

zünden kaçmadı. Bu nedenle de yıllar geçtikçe sendikaların etkisi azaldı.

Denebilir ki bütün suç yönetimlerde mi? Dünyadaki değişim, buna bağlı olarak Türkiye'deki durum sendikaların bu hale gelmesinde rol oynamadı mı?

Elbette dünya düzeninin geldiği bu günkü nokta, dünyanın sosyo-ekonomik durumu, Türkiye'nin bu gün içinde bulunduğu koşullar, siyasete karşı halkta oluşan soğukluk ve yabancılaşma gibi etkiler de sosyal mücadelelere katılımı olumsuz yönde etkilemiştir. Fakat bu etkiler sağ sendikalar için de geçerli olmasına rağmen onlar büyüdü. Neden?...

• Elbette biz dış etkilere çok iç etkileri ele alacağız ve onlar üzerinde yoğunlaşmaya çalışacağız. Çünkü mücadele azim ve kararlılığımız ile birlikte iş yapma isteğimiz dış etkilerin ağırlığını çok aşağılara çekebilirdi. Eğer içeride birbirimizi sever, birbirimize tahammül edebilir ve ortak temsili hayata geçirebilseydik; sendikal mücadeleyi doğru çerçeveye oturtabilseydik dışarıda bizi izleyen ve üye olma noktasında henüz karar verememiş dostlarımıza güven verebilir ve çekim merkezi haline gelebilirdik.

İçeride sürekli kavgaya eden bir aileyle hangi komşusu dostluk kurmak ister?

Hem çok uç konuşacaksın hem de pratikte en teslimiyetçi davranışları sergileyeceksin. Hem örgütlülüğün gereğini vurgulayacaksın hem de örgüte katılanlara sadece üyeliği sunacaksın. Yönetimi paylaşmayacaksın veya kelle sayısına göre üç bana, iki sana, bir de sana diyeceksin. Sonra da kötü gidişatın suçunu başkalarına, dış etkilere atacaksın!...

Eski dönemler çoktan kapandı. Belli grup mensupları dışında kimse figüran olmayı kabul etmiyor artık.

Sendikaların en temel ayağı olan iş yeri sendikacılığı, diğer bir değişle sendikaları iş yerine taşımak ve orada tartış-

tırmak, üyelerle buluşturmak, kararlarda üye katılımı ve üye desteğini sağlamak gibi en temel en hayati işlev ne yazık ki gerçekleştirilemedi. Gerçekleştirmek bir yana bu konuda herhangi bir niyet dahi gösterilmedi. Çünkü sendikanın üyelerle buluşması yönetim paylaşımcılarının isteyebileceği bir şey değildi.

Bütün engellemelere rağmen sendikaya giden, farklı bir sendikal çalışma öneren, dolayısıyla yönetimleri eleştiren ve yönetimde görev almak isteyen üyeler de her türlü yollar denenerek etkisiz hale getirildi. Böyle olunca da sendikalar yeterli oksijeni alamadı ve bu günkü güdük durum ortaya çıktı.

Üyeler düzeyinde durum böyle iken ilkesel olarak da sendikaların içi boşaltıldı.

KESK'in en güçlü bileşeni EĞİTİM-SEN hiçbir ciddi nedenden yokken – ve lev ki olsa da-

anadilde eğitim hakkını savunmayı tüzüğünden çıkardı. Güya bu tüzük maddesi değiştirilmezse sendika kapanacaktı. Dünyanın neresinde olmayan bir hakkın olması için verilen mücadele suç teşkil etmektedir? Hangi hukukta bir hakkın gerçekleştirilmesini istemek kapatma nedeni sayılacak!...

Türkiye'de aydınlar, demokratlar, dev-

rimciler yıllardan beri özgürlük ve demokrasi mücadelesi veriyorlar. Zaman zaman bedeli ağır olsa da bu mücadele devam etmektedir.

Yasalarda olmayan bir hakkın verilmesini istemek suç olamaz ve kapatılma nedeni de yapılamaz. Eğer öyle olsa, grevli-toplu sözleşmeli sendika hakkını istemek de kapatılma gerekçesi yapılabilir. Ceza kanununun 301.maddesinin

kaldırılmasını istemek vb. gibi temel demokratik istemlerde bulunmak da suç olurdu ve kapatılma gerekçesi yapılabilir.

Kuruluş dönemindeki temel mücadele anlayışı ve ilkeleri nedeniyle bu sendikaya koşmuş, mücadelesine katılmış üyeler, ilkelere vazgeçmiş bir sendikaya ve onun daimi yöneticilerine güven duya bilirler mi?...

Elbette demokratik kitle kuruluşları, sendikalar, daha geniş özgür-

Elbette demokratik kitle kuruluşları, sendikalar, daha geniş özgürlükleri amaçlarlar ve bunlar için mücadele ederler. Herkes bilir ki bir ülkede ekmeğin dilimini büyütmek için o ülkede demokrasinin işlemesi gerekir. Bu hakları istemek, demokrasi için mücadele etmek suç olmadığı gibi kapatılma gerekçesi de olamaz. Ama eğer özgürlük taleplerimizin, demokrasi taleplerimizin karşısına örgütlerimizi kapatma tehditleri konuyorsa, o tehditlere de seve seve karşı koymalı, göğüs germeliyiz. Zira varlık nedenimiz budur. Kaldı ki bana göre kapatılma komplosu, sadece bir göz dağıydı ve mahkemelerden dönecekti. Ama bu bile göze alınamadı ve alelacele tüzük değişikliğine gidildi.

lükleri amaçlarlar ve bunlar için mücadele ederler. Herkes bilir ki bir ülkede ekmeğin dilimini büyütmek için o ülkede demokrasinin işlemesi gerekir. Bu hakları istemek, demokrasi için mücadele etmek suç olmadığı gibi kapatılma gerekçesi de olamaz. Ama eğer özgürlük taleplerimizin, demokrasi taleplerimizin karşısına örgütlerimizi kapatma tehditleri konu-

yorsa, o tehditlere de seve seve karşı koymalı, göğüs germeliyiz. Zira varlık nede-nimiz budur. Kaldı ki bana göre kapatılma komplosu, sadece bir göz dağıydı ve mah-kemelerden dönecekti. Ama bu bile göze alınamadı ve alelacele tüzük değişikliğine gidildi.

İşin ilginç yanı, bir zamanlar kendilerine “yurtsever” sıfatını takmış olan bir grubun da bu değişikliğe katılmasıdır. Bu grup, tüzük de-ğiştirme yönünde şubeler de yapılan değerlen-dirme toplantılarında: “Ana dilde eğitim isteği tüzükten çıkarılırsa sendikayı başlarına yıkarız.” Türü konuşmalar yaptılar. Ama sonra, kapalı kapılar ardında yapılan toplantılarda ne konuşulduysa bağırıp çağırın-ların sesi birden kesildi. Ve hep birlikte, bir ağızdan ve bir hamlede ana dilde eğitim tüzükten çıkarılarak yerine ana dilde öğre-tim konu.

Hafızalarımızı yoklayıp biraz geriye gidelim. Bu “yurtsever” arkadaşlar, Eğit-im-İş’le Eğit-Sen’in birleşme görüşmele-ri yapılırken, bu birleşmeye karşı çıkıyor-lardı. Eğitim-İş’in ana dilde eğitime sıcak bakmadığını, bu anlayış sahiplerinin şo-ven olduğunu; bu yüzden bunlarla birle-şilmemesi gerektiğini söylüyorlardı.

Yine bu arkadaşlar, gerek EĞİT-SEN’de gerekse EĞİTİM SEN’de ulusal temsil hakkını kullanmak istiyorlardı.

Ne oldu da şimdi böyle oldu? Ne oldu da ana dilde eğitim hakkından vazgeçil-di!? Buna hakları var mı?... Yarın nasıl he-sap verecekler?...

Ulusal temsilden kasıt bazı bireylerin yönetimde temsil edilmesi miydi!...

İlkeler, bireylerin ya da grupların temel doğruları, temel değerleridir. Küçük çı-

karlar uğruna bu ilkelerden vazgeçmek en hafif tanımıyla oportünizmdir.

Amaçları gerçekçi olmayanların, stra-tejileri doğru olmayanların hedefe varma-ları mümkün değildir. Dün doğru dediğine bu gün yanlış diyenlerin de ayakta kalma-ları ve başarılı olmaları mümkün değildir.

Elbette değişen şartlara uygun değişiklikler yap-mak gerekir ama hiçbir bir şart değişmeden söylenen-ler değiştirilmez. Hele ge-nel doğrular asla evelenip gevelenmez; kişi veya grup çıkarına göre de-ğiştirilmez, çıkarlara alet edilmez.

Hatırlanacaktır, bir siyasi anlayışın girişimi ile üni-

versite öğrencileri “anadilimizle eğitim hakkı istiyoruz” diyerek üniversite yöne-timlerine dilekçeler verdiler. Bazı kişi ve gruplar devreye girerek zamansız oldu-ğuna inandıkları bu eylemi durdurdular. An-cak dilekçeleri veren çocukların bir kısmı okullardan atıldı, bir kısmı kısa süreli hak kaybına uğradı, bir kısmı da hak kaybıyla birlikte ceza evlerine girdi.

Bu gün yine benzer bir eylem düzen-lenmektedir. Dün üniversite öğrencileri-nin eylemini durduranlar bu eylemi de durdurur mu bilinmez. Ama bilinen bir şey vardır: Dün doğru olan ve bu gün de geçerliliğini koruyan “ana dilde eğitim yapma hakkını” savunmaktan vazgeçil-memeli. Ve en kısa zamanda EĞİTİM-SEN’de bir tüzük kurultayı düzenleyip “anadilde eğitim hakkını savunmayı” ye-niden sendika tüzüğüne koymak ve sonu-na kadar arkasında durup bu hakkı savun-mak gerekir. Ayrıca geçmişte bu tüzük maddesini kaldıranlardan da mutlaka he-sap sormak gerekir. Çünkü insanlar, sen-dikanın duruşu ve ilkeleri için üye oldular. Duruş terk edildiği gibi, ilkeler de tüzük-

ten çıkarıldı. Geriye içi boş, sıradan bir sendika kaldı.

İçinde kavganın, grupçuluğun eksik olmadığı sıradan bir sendikada üye ne yapacak?...

Biliyorum bu yazılanlar için pek çok saldırı olacaktır. Ama kendini gruplar üzerinden var edenlerin, gruplarını sendikalar üzerinden büyötmeye çalışanların saldırıları gerçekleri değıştirmeyecektir.

Ana dilde eğitimin çok önemli olduğunu ve ulusların var olması ve yok olması ile direkt ilgili olduğunu herkes biliyor.

Ana dil eğitiminden mahrum olan halkların dillerini geliştirmeleri, kültürlerini öğrenip gelecek nesillere aktarmaları son derece zor, hatta imkansızdır. Bu da insana ve o halka yapılabilecek en büyük kötölüktür. Çünkü sosyologların, psikologların ve eğitimle ilgili tüm çevrelerin ortaklaştıkları şey, bireyin duygu ve düşüncelerini en iyi kendi diliyle aktardığı yönündedir. Özellikle çocukların ana dillerinden koparılmasının onlara yapılabilecek en büyük işkence olduğu yine herkesin ortak görüşüdür. Ülkemizde yaşanan tam da budur. Yıllardan bu yana Kürt halkının dili ve kültürü üzerinde acımasız baskılar, asimilasyoncu anlayış ve uygulamalar mevcuttur.

Bunlar sorgulanmadıkça, sorumlular öz eleştiri vermedikçe ve siyasal gruplar ellerini sendikaların içinden çekmedikçe sendikal mücadeleden başarı beklemek olanaksızdır.

Ana dilde eğitimin çok önemli olduğunu ve ulusların var olması ve yok olması ile direkt ilgili olduğunu herkes biliyor.

Ana dil eğitiminden mahrum olan halkların dillerini geliştirmeleri, kültürlerini öğrenip gelecek nesillere aktarmaları son derece zor, hatta imkansızdır. Bu da insana ve o halka yapılabilecek en büyük

kötölüktür. Çünkü sosyologların, psikologların ve eğitimle ilgili tüm çevrelerin ortaklaştıkları şey, bireyin duygu ve düşüncelerini en iyi kendi diliyle aktardığı yönündedir. Özellikle çocukların ana dillerinden koparılmasının onlara yapılabilecek en büyük işkence olduğu yine herkesin ortak görüşüdür.

Ülkemizde yaşanan tam da budur. Yıllardan bu yana Kürt halkının dili ve kültürü

üzerinde acımasız baskılar, asimilasyoncu anlayış ve uygulamalar mevcuttur.

Devrimci ve demokratların bu uygulamaya karşı çıkması gerekiyor. Karşı çıkanlar da var. Ama son zamanlarda Ergenekon çerçevesi içinde yapılan tartışmalarda -açıktan Ergenekon yandaşlığı yapanlar dışında- bazı sol grup ve partilerin ulusalcı yaklaşımlarını da ne yazık ki görmekteyiz. Solda ciddi bir ay-

rışma, kırılma yaşanmaktadır. Şüphesiz bu tek başına geniş bir tartışmanın konusudur. Ama eğer Türkiye solu sol olarak varlığını devam ettirmek istiyorsa Kürt meselesi, anadil eğitimi gibi konularda demokrat tutum almak zorundadır. Aksi takdirde halkla buluşması, geniş kitlelere ulaşması ve başarılı olması mümkün değildir.

KÜRT EMEKÇİLER NE YAPMALI

Kürt emekçiler özellikle EĞİTİMSEN'li emekçiler, özellikle yıllardır merkezde ve pek çok şubede yönetimde olan

grup ki anadilde eğitimi tüzükten çıkaran ekiplerden biridir aynı zamanda- eğer iddia ve söylemlerinde samimi iseler geçmişte yaptıkları hatayı telafi imkanı da verecek olan tüzük kurultayını düzenlemek amacıyla hemen kamuoyu oluşturma çalışmaları başlatmalı ve bu konuda imza toplama da dahil olmak üzere her türlü çabayı göstermeleri gerekir.

Her yönüyle önlerinde elverişli bir ortam vardır. Bu gün EĞİTİM-SEN ve KESK yönetiminde bulunan Kürt emekçiler, eğer geçmişte yaptıkları hatayı düzeltme yolunda çaba harcamazlarsa tarihe karşı ve halkına karşı sorumlu olacaklardır.

Yine Kürt emekçilerin, yapılacak tüzük kurultayında “ana dilde eğitim hakkının savunulmasının” sendika tüzüğüne yeniden konulmasını sağlamak amacıyla yoğun bir çalışma sergilemeleri gerekir. Aksi takdirde sokaklarda “ana dilimizi istiyoruz” pankartlarının hiçbir anlamı olmayacaktır. Bir ülkenin demokrat-ilerici eğitim sendikasının temel görevi herkesin ana diliyle

eğitim yapmasını savunmaktır. Hele hele yönetiminin ağırlık merkezinde Kürt emekçiler de varsa bunu daha hızlı bir şekilde yapmaları gerekir. Gerçi geçmişte Kürt delegelerin oylarıyla ana dilde eğitim tüzükten çıkarıldı ama yanı sıra ısrar

etmenin bir anlamı olmasa gerek.

Eğer çocukların sokaklarda haykırdıkları sloganların, taşıdıkları pankartların ete kemiğe bürünmesini istiyorsak, eğer söylediklerimizle yaptıklarımızın uyumlu olmasını istiyorsak ve eğer kitleleri kandırmıyorsak derhal EĞİTİM-SEN tüzük kurultayının toplanması için girişimde bulunmak ve ana dilde eğitimi tartışmaya açmak

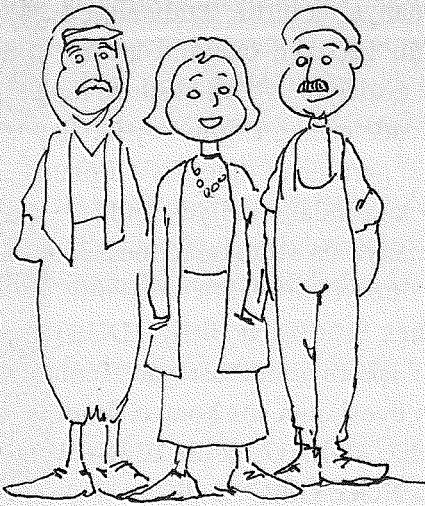
gerekir. Aksi takdirde yaptığımızın münafıklıktan öte bir anlamı olmaz.

Bu gün bütün medyada tartışılan bu konunun demokrat bir eğitim sendikasının tüzüğünde yer almaması büyük bir eksikliktir.

Dileriz başta Kürt emekçiler olmak üzere tüm EĞİTİM-SEN’li delegeler üzerlerine düşen görevi yaparlar.

Sendikal Mücadele

■ Hıdır GÜNTAŞ
(Emekli Metal İşçileri
Sendikası Sekreteri)

Endüstrileşmiş Batı ülkelerine yönelik göçün 50. yılındayız. Yani, elli yılı aşkın bir süreden beri, genellikle Batılı endüstrileşmiş ülkelerin çağrısıyla, Kürdistan'daki karasabanını bırakıp, aynı bu ülke emekçilerinin çoğu gibi, bizi çağıran ülkelerin fabrikalarında dönen akort bandlarının, çarklarının birer dişlisi olmaya başladık.

Almanya'ya başlayan göçün ilk yıllarında adımız "Gastarbeiter" yani "misafir işçi" idi. Geçen zaman içinde misafirliğin elli yıl devam etmeyeceğini düşünmenin yanı sıra, misafirlerin son derece zor ve pis işlerde çalıştırılmayacağını da

kavramaya başladık.

Batı Avrupa'nın endüstrileşmiş ülkelerine, 60'lı yılların ortalarından başlayıp günümüze kadar devam eden insan akını, hem bu insanların sökülüp geldikleri ülkelerindeki ve hem de yerleştikleri sanayi ülkelerindeki üretim ilişkilerini önemli ölçüde etkiledi. Göçler insanlık tarihinde daha ilk çağlardan günümüze kadar dünyanın her yerinde sürekli var olmuş ve her defasında da toplumları, üretim, bilim, sanat, kültür, politika alanlarında sürekli değişikliğe zorlamışlardır. Varoluşlarını sadece göçlere borçlu olan ülkelerin sayısı az değildir.

Günümüzün ekonomik ve sosyal şartlarında, özellikle Batılı endüstri ülkeleri de içinde olmak üzere, dünyanın çoğu ülkesinde ırkçılık, milliyetçilik ve faşist düşünceler yeniden hortlamış ve güncellik kazanmaya başlamıştır. Buna rağmen, endüstri ülkelerine zamanında göç etmiş olan ve üçüncü kuşağa kadar burarlarda yaşayan ve çalışan insanların, geldikleri ülkelere geri dönmeleri zorlaşmış, neredeyse imkansız bir duruma gelmiş bulunmaktadır. Daha doğrusu, üretim ilişkilerinin çok doğal bir sonucu olarak artık bir kalıcılık, bir yerleşim sözkonusudur. Kabul etseler de, etmeseler de, Batılı endüstri ülkelerindeki göçmen işçiler, içinde yaşadıkları toplumun ayrılmaz birer parçası olmuşlardır.

Alman (veya Avrupalı) olmayan diğer halkların bir yığın insanını göçe zorlayan Batı Avrupa'nın endüstri ülkeleri nasıl kalkındılar?

Tarihi süreç içerisinde bütün insanlığı kapsayan toplum düzenleri nasıl değiştirildi?

Emekçiler örgütlü mücadele (sendikal) ile örgütlenme hakkının yanı sıra

demokrasi, insan hakları ve toplumun demokratik sürecine büyük katkı yaptılar.

Almanya'daki sendikal örgütlenmeye bir göz atarak, işçilerin nasıl örgütlendiklerine (sendikalaştıklarına) bir bakalım.

Almanya'da emekçilerin, 1890'dan itibaren örgütlenmeye (sendikalaşmaya) başladıkları biliniyor. Örgütlenen işçiler bir taraftan yaşama ve çalışma koşullarının insancillaştırılması için mücadele verirken, öte taraftan toplumun demokratikleşmesi sürecine katkı yaptılar.

Almanya'da birlik sendikaları düşüncesi gün geçtikçe önemini arttırdı (bugün de arttırıyor) ve bu düşünce toplumsal mücadelede ağırlığını koydu, ülkedeki siyasi partiler ve diğer sivil toplum örgütleri tarafından ciddiye alındı.

Almanya'da sendikalar, meslek değil, işkolu düzeyinde örgütlenmişlerdir.

Alman Sendikalar Birliği (DGB) üyesi yedi işkolu sendikası var. Toplam 8 milyon üyesi olan söz konusu sendikalar şunlardır: IGBAU, IGBCE, GEW, IG Metall, NGG, GdP, Ver.di).

Örneğin, metal işkolunda örgütlenen Metal İşçileri Sendikası (IG Metall), aşısından elektrikçisine kadar, bu branşta çalışan her emekçiyi temsil eder. Yani bu işkolunda çalışan her emekçi sendikaya üye olabilir. Sendika aidatı brüt ücretin yüzde biridir ve bu tüzük gereğidir. Ayrıca tüzükte faşistler ve ayrımcılık yapanların sendikaya üye olamayacaklarına dair bir de hüküm bulunuyor. Yani, faşist partiler dışında, Sosyal Demokrat (SPD), Hristiyan Demokrat (CDU ya da CSU), Yeşiller, Sol Parti (PDS), hangi parti olursa olsun, siyasi parti üyeleri aynı zamanda sendika üyesi olabilir, sendi-

ka içinde aktif görevler üstlenebilirler. Sendikalar, sınıf sendikaları değil, birlik sendikalarıdır.

Metal işletmelerinde çalışan sendika üyesi emekçiler bir araya gelerek kendilerine bir sendika temsilcisi seçerler (Vertrauensmann). İşletmenin büyüklüğüne göre örgütlenme şekli değişir. Örneğin 500 işçinin çalıştığı bir işletmede her 20 emekçi için sendika üyeleri arasından bir sendika temsilcisi seçilir. Yani o işletmenin her kısmı ya da bölümünde sendika temsilcisi seçilirken, tüm çalışanlar göz önüne alınır ama seçme ve seçilme sendika üyeleri arasında yapılır. İşletme düzeyindeki bir araya gelen sendika temsilcileri Temsilciler Kurulu (Vertrauenskörper) adı verilen bir kurum oluştururlar. Bu kurum her işletmede (Vertrauenskörperleitung) denen yöneticiler seçer. O işletmede sendikal çalışmaya onların sorumluluğundadır ve adı geçen işletmede sendikal örgütlenme ne kadar güçlü ise sendika da o kadar güçlü olur.

İşletmede, sendika üyeleri arasından şubenin en yüksek karar organı olan delegeler kuruluna delegeler seçilir. Örneğin, bir şubenin etki alanındaki işletmelerdeki üye sayısı 50 bin ise, şubenin en yüksek karar organı olan Delegeler Kurulu'na, şube tüzüğü gereği her 200 üye için bir delege olmak üzere toplam 500 delege seçilir. İki yüzden az üyesi olan küçük ve orta işletmelerde sendikal emekçiler bir salonda ortak bir toplantıya çağırılır, kendi güçleri oranında delegelerini seçerler. Aynı şekilde emekli olanlarla işsiz kalanlar da bir araya çağırılarak kendi delegelerini seçerler.

Delegeler Kurulu, 1. başkan, 2. başkan, sayman ve en az 6 fahri üye olmak

üzere şube yönetiminin yanı sıra, bölge konferansına, sendika kurultayına ve çeşitli komisyonlara delege seçer. Her şey tüzük gereği yapılır. O bölgedeki şubelerden gücü oranında seçilen delegeler, bölge konferansına gidecek bölge komisyonunu seçer. Bölge yönetimi, sendika yönetim kurulu tarafından görevlendirilir. Bölge konferansından sendika meclisine (Beirat) her bölgeden delege seçilir.

Sendika Meclisi'nin (Beirat) görevi, iki sendika kurultayı arasında görev yapmaktır. Örneğin 1. başkan ölürse, sendika kurultayı toplanıncaya kadar sendika meclisi kimin bu görevi yürüteceğine karar verir.

Sendika Kurultayı'nda (Gewerkschaftstag) bir araya gelen delegeler, 11 yürütme kurulu üyesi, 13 fahri üye ve 30 kişiden oluşan yönetim kurulunu seçerler (11 yürütme kurulu üyeleri arasında 1. başkan, 2. başkan ve sayman da bulunur). Sendika kurultayında ayrıca 5 kişiden oluşan denetim kurulu da seçilir.

Metal İşçileri Sendikası, Almanya'yı kendine göre, Stuttgart, München, Frankfurt, Dortmund, Hamburg/Küste, Dresden, Berlin/Brandenburg olmak üzere 7 bölgeye ayırmıştır. Metal İşçileri Sendikası'nın (IGM) 164 şubesi bulunuyor. 2 milyon 400 bin üyesi olan IGM, Alman Sendikalar Birliği'nin (DGB) en büyük sendikasıdır. Alman sendikaları, hem işkolu bazında Almanya'da, hem de Avrupa ve uluslararası alanda örgütlenmişlerdir. DGB, Avrupa Sendikalar Birliği (EGB), Uluslararası Hür İşçi Sendikaları Birliği (IBFG) ile IGM ise Avrupa Metal İşçileri Sendikaları Birliği (EMB), Uluslararası Metal İşçileri Sendikaları Birliği (IBM) ve

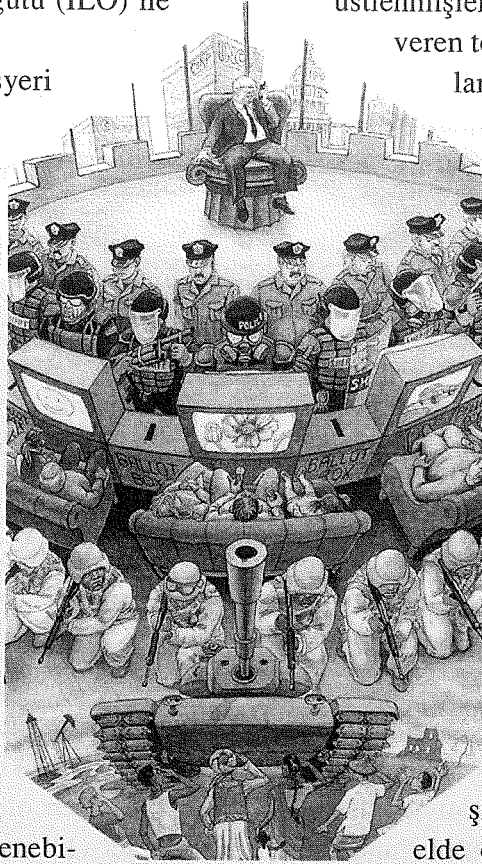
Uluslararası çalışma Örgütü (ILO) ile iyi ilişkiler içindedirler.

İşletmelerde yasal işyeri temsilciliği (Betriebssrat), İşyeri Teşkilat Yasası'na (Bet.VG) göre seçilir. Sendikalar bu yasal temsilciliklere kendi üyelerini seçmeye çalışır. Bu kurum, o işletmede fazla mesaiden iş aktinin feshine ve yurarda anlatmaya çalıştığımız çerçevede çalışma yapılması gibi birçok konuda bir işyeri anlaşması (Betriebsvereinbarung) yapar. Emekçilerin lehine birçok alanda birlikte karar verme hakkına sahiptir.

Sonuç olarak şu söylenebilir: Göçmen işçiler yoğun olarak sendikalara üye olmuşlar ve aktif görevler

üstlenmişlerdir. Sendikaların işveren temsilcileriyle yaptıkları toplu iş sözleşme-

lerinde yerli-yabancı, kadın-erkek ayrımı yapmadan, eşit işe eşit ücret prensibi doğrultusunda tüm çalışanların haklarının gözetilmesine önem vermişlerdir. Hak verilmez alınır. Dünyanın hiçbir ülkesinde emekçilere kendiliğinden bir hak verilmemiştir. Emekçiler tüm kazanımlarını savaşım, mücadele ile elde etmişlerdir. Milyonların milyarderlerden daha güçlü olduğunu unutmayın.

DGB (Alman Sendikalar Birliği): Üyeleri: IGM, Ver.di, IG BAU, IG BCE, GEW, NGG, GdP

EGB (Avrupa Sendikalar Birliği): Üyeleri: İngiltere, Belçika, Hollanda, Norveç (çeşitli Avrupa ülkelerinden sendika birlikleri)

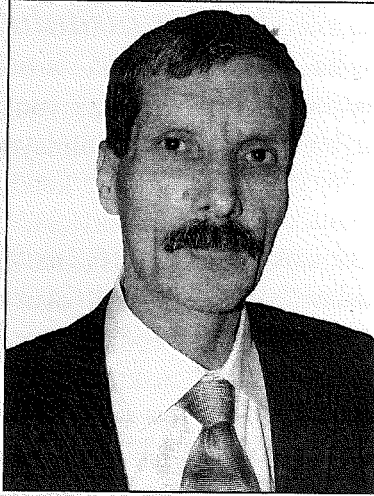
IBFG Uluslararası Hür İşçi Sendikaları Birliği: Üyeleri: ABD, Japonya, İsveç (çeşitli dünya ülkelerinden sendika birlikleri)

IGM (Alman Metal İşçileri Sendikası): Almanya genelinde 164 şubesi var.

EMB (Avrupa Metal İşçileri Sendikası): Üyeleri: İsveç, Norveç, İtalya, Belçika, Avusturya (çeşitli Avrupa ülkelerinden metal işçileri sendikaları)

IBM (Uluslararası Metal İşçileri Sendikaları Birliği): ABD, Japonya, Hollanda, Meksika, Kanada (çeşitli dünya ülkelerinden metal işçileri sendikaları)

İadesiz taahhütlü mektup

Azad SAĞNIÇ

Merhaba;

Bu yazıt, bana daha önce sorduğun, 'KÜRT ULUSAL MÜCADELESİ VE KÜRTLER NE İSTİYOR?' sorusuna yanıttır.

Bilirim ki bu konular seni çok ilgilenmez ve bu konulardan da haz almazsın. Beni tanımamış olsaydın muhtemelen Kürtler ile ilgili cılız kat şeklindeki bu ilgin bile olmayacaktı. Ne yazık ki, senin gibi aidiyeti Kürt olup da, kendi ulusal değerleri ile ilgili bilgiye sahiplik etmeyen

ve böyle bir bilgi edinme gereği duymayan milyonlarca Kürt var.

Ayrıca Kürtlerin kayda değer oranda bir kısmı ise, Kürtlerin hak ve talepleri söz konusu olduğunda bu hak ve talepleri küçümser ve soruna da alaycı bir şekilde yaklaşım gösterirler. Kürtlerdeki bu karakter biçimi, tipik sömürgelerdeki genel karakteristik köle ruhunun dışı vurumudur. Yani kendi aidiyetinden utanmak ve küçümsemek, yüz yılların getirdiği sömürge ruhunun bilinçaltına itilmiş şeklidir. Bilin-

çaltına itilen bu duygu kendisini vicdanlarda gizler. Vicdanlarda gizlenen bu duygu ortam müsaitse yiğit ve dürüst, ortam risk ve bedel ibresini gösteriyorsa utangaç ve güvensiz hatta inkârcı davranışlar şeklinde kendini pratiğe döker. Bu tavrın başka bir izahı var mı bilmiyorum!

Bir kısım 'şanslı' Kürtler, metropolde yaşadıkları görece rahat ortamın nimetlerini kaybetme telaşından kendilerince yakaladıkları tınak içinde itibar(!) ve kariyerlerini(!) yitirme kaygısından dolayı Kürtlerin hak ve özgürlüklerini namuslu savunma noktasında epeyce gönülsüzdürler. Ama Afrikalı bir zencinin kendi ulusal değerlerine sahip çıkmasındaki onurlu duruşunu savunma noktasında ise çok mahirdirler. Bu noktada metropollerde yaşayan ve kendini "şanslı" addeden Kürtlerin, bir zencinin ortaya koyduğu onurlu duruşu gösteremiyor olması ayrıca izaha muhtaçtır.

Hal böyleyken, bu insanlar birey olarak ulusal kimlikleri ile ilgili med-cezir yaşarken; aynı zamanda masa başında ya da sohbet ortamlarında küstahça bir tavırla aymazlık ve ukalalık yapmaları, haddini bilmez bir tavır ile birde üstüne üstlük beylik laflar ederek mangalda kül bırakmamaları yenilir yutulur cinsten değildir. Kendilerince Kürt ulusal sorununa çözüm üretmektedirler. Oysa kendi içlerinde çıkmaz yaşarken çözüm adına sözde fikir beyan edip çözüm üretmelerinin ne kadar doğru olduğu yıllardır tüm tartışmaların konusudur. Bu kişilik biçimlenmelerinden süratle uzaklaşmak gerekmektedir. Ölmeyi bayılmak sananların ölümsüzlere hava atmaları nasıl bir şeydir sence?

Bu bireyler, "Mantığa bürünme" (Ras-

...Bizim çirkinliklerle işimiz yok, olmamalı. Bunu yapanların günümüzde isimleri belli... Fakat güzellik üretimi, bizim uğruna mücadele verdiğimiz İNSANLIK MECRASIDIR. Yani insandan yana gözükmektense insanlıktan yana durmak bir onurdur. Tabi bu bir meziyettir, herkeste olmayabilir; insandır yanar-döner, insandır köleliği kabul eder, insandır at hırsız... Neticede insan. Ama bunlar insanlık değildir...

yonalizasyon) davranışını göstererek, doğru olmayan ama mantığa uygun nedenlerle kendini savunmak ya da iyi hissetmek için, "Aman canım Kürt devleti kurulsa ne olur, kurulmasa ne olur. Önemli olan insan olmak" söylemine kendini inandırmaya çalışarak kandırmaktadır. Bu tutum bana göre; amiyane bir tabir ile deve kuşu misalinden öteye gitmez. Ta ki birileri çıkıp "KRAL ÇİPLAK" diye haykırana dek! Bu haykırma aslında yüzlerine çarpan realitenin tokatıdır. Veya polis kontrolünde kimliğinde Kürt olduğu anlaşıldığında polisin o acımasız aşağılamasını hissettiği o ana kadar. (Tabi ki o onur varsa ve yanar-döner kişiliği tekrar kendisini göstermezse.) İşte o an insan olmanın ötesinde başka şeylerin de olması gerçeğini anlar.

Bazen insanı savunmak tek başına yetersiz kalabiliyor. Çünkü insan, beynini kullanarak üretici durumda bulunur. Üretimi çirkinlikler ve güzellikler olarak neticelenir. Bizim çirkinliklerle işimiz yok, olmamalı. Bunu yapanların günümüzde isimleri belli... Fakat güzellik üretimi, bizim uğruna mücadele verdiğimiz İN-

SANLIK MECRASIDIR. Yani insandan yana gözükme tene insanlıktan yana durmak bir onurdur. Tabi bu bir meziyettir, herkeste olmayabilir; insandır yanardöner, insandır köleliği kabul eder, insandır at hırsız... Neticede insan. Ama bunlar insanlık değildir...

Konunun sosyolojik açıklamasına kısa bir ara verip sana insan olmanın ötesinde başka şeylerin de lazım geldiğini somut bir hikaye ile anlatayım:

Bundan 5-6 yıl önce amcamın oğlu Serdar, Kazakistan'a bir deri firmasını temsilen gitmişti. Orada tanıştığı Yüksekvalı bir arkadaşıyla, kendilerinin kullandığı arabayla evlerine giderken bir kavşakta başka bir araca çarparak kaza yapmışlar. Her iki araçtaki kişiler kendilerini haklı sanıp aşağıya inmişler ve tartışmaya başlamışlar, Amcamın oğlu ve arkadaşı minyon tipli, ancak diğer araçta kiler hem dört kişi hem de ırklarının tüm genetik özelliklerini taşıyan iri-yarı Kazak erkekleriymiş. Aralarında çok sert bir tartışma geçmiş ve tam kavga çıkacağı bir anda Kazaklardan biri amcamın oğluna "Ya arkadaş, siz hangi millettensiniz, bu kadar cesurca bize karşı koyuyorsunuz" diye sormuş. Amcamın oğlu tereddüt etmeden biraz da övünçle "Biz KÜRDÜZ" demiş. Soruyu soran Kazak, diğer arkadaşlarına dönmüş "Haydi gidelim" demiş. Hem diğer Kazaklar şaşırmış, hem amcamın oğlu ve arkadaşı şaşırmış; "ne oldu da bizi tam dövecekleri sırada vazgeçip gidiyorlar" diye. Amcamın oğlu, içten içe "Kürt olduğumuzu öğrendiler bize saygı duydular da ondan gidiyorlar" diye düşünürken, Kazaklardan biri soruyor arkadaşına; "Bunların neden derslerini vermiyorsunuz?" Diğer Kazak "Bunlar Kürt dövsen ne olacak, öldürsen ne olacak. Bunlara sahip çıkacak ne bir devletleri ne de bir

konsoloslukları var. Değer mi bu vatansız ve bayraksızları dövmeye" diyerek araçlarına binip gidiyorlar. Amcamın oğlu ve arkadaşı bir süre olay yerinde şok olmuş bir şekilde bekleyip eve gidiyorlar. İkisi de hiç konuşmadan odalarına geçip uzun bir süre gözyaşı döküyorlar. Gecenin ilerleyen saatinde salonda bir araya geldiklerinde, Yüksekvalı arkadaşı "Gördün mü Serdar Devletimiz olmadığı için dayak atmayı bile bize çok gördüler."

Kaldığımız yere dönersek; elbette önemli olan insan olmak. Buna kimsenin itirazı yok. Ancak; insan olmaktan anladıklarımız farklı.

Bu noktadan hareketle insan varlığını sürdürdüğü çevre ve toplum içinde sahip olduğu kültürel değerlerle, kendini ifade ettiği diliyle ve geçmişten getirdiği gizil güçleri ile bir bütündür. Ona sahiplik etmek insan olarak yaşamaktan uzaklaşmaktır. Bu noktada şunun altını çizmek gerekiyor; yukarıda belirttiğim nitelikte bir kimliğe sahip olamayan, kendi kimliğini oluşturamayan bireyin, ulusal kimliğini oluşturması beklenemez. Aksi halde bu durum kendini reddetmek olur ki, bu da yukarıda belirtilen 'önemli olan insanlığa hizmet etmek' söylemiyle tezat oluşturmaktadır. Çünkü bazen tek başına insan olmak yetmiyor.

Şu dünya coğrafyasına bir bakın: İnsanı değerlerin dibe vurduğu, tuvalet kültürünün bile gelişmediği, en sıradan kabileler ve beylikler devlet olurken; talancı, soyguncu kavimler ulus olurken, sayıları 3-5 milyonu geçmeyen insanlar kimlik sahibi olurken, nüfusu 40 milyonu aşan Kürtlerin hala somut bir şeyleri yok. Bu noktada Kürtlerin "Ben de varım" diyerek ayağa kalkma isteğine ve gayretine "aman canım" diyerek burun kıvrırmak bir gerçeği yok saymaktır. Acı olan da bu

yok saymayı senin gibi aidiyeti Kürt olanların da yapmasıdır. Bu da anlaşılır gibi değil. Yukarıda emsallerini gösterdiğim devletlerin gerçeklikleri ortadayken; Kürt gerçeğini görmezden gelmek aydın olma ve insan olmayla bağdaşmamaktadır. Maalesef “aydınlar” konu Kürtler olunca, Kürtlerin asgari insani taleplerini bile milliyetçi, gerici nankörlükle ve benzeri söylemler ile manipüle ederler.

Kısaca Kürtlerin yaşadığı coğrafyaya ve tarihine bir göz atarsak

Mezopotamya’nın yerleşik halklarından olan Kürtlerin tarihi MÖ 6-7 binli yıllara dayanır. Bu 8-9 bin yıllık tarihin içine İmparatorlukları, devletleri ve beylikleri sığdıran Kürtler, kendinden önce yaşayan veya eş zamanlı yaşayan tüm medeniyetlerin tartışmasız takipçisi olmuşlardır. Burada şunu söylemek mümkündür; Kürtler yaşadıkları coğrafyadaki tüm medeniyetlerin yaşayan mirasçılarıdır.

Dili Hint Avrupa ailesinden, aidiyeti Aryen, dini çok tanrılıktan tek tanrılığa, emeği, toprağı kutsayan, kadın-erkeği tartışmasız eşit gören, zayıfla güçlüyü, zenginle köleyi aynı kefeye koyan bir yaşam biçimi Kürtlerde vücut buluyor. Peygamberi Zerdüşt (Zarahustra), kutsal kitabı Zend-avesta’dır. Mezopotamya’nın bu kadim halkının topraklarının verimliliği, medeniyet oluşturmadaki yaratıcılığı, ipek yolu üzerinde oluşu, sıcak ve soğuk denizlerin kavşağında olması, zengin yeraltı kaynaklarına ev sahipliği yapması nedeniyle başına olmadık belalar almış, işgalci - yayılımcı devletlerin dikkatini çekmiş, iştahını kabartmıştır.

Kürt coğrafyasına yapılan amansız akınlar, işgaller ve savaşlar sonucu yorgun düşen mazlum halkım, Roma İmparatoru Büyük İskender’in Kürdistan’a yaptığı zulüm seferlerinin ardından, Hz

Ömer’in Hulagu’yu aratmayacak derecede kıyımlarına maruz kalmıştır.

İlerleyen dönemlerde Kürt Coğrafyası, 17 Mayıs 1639 Kasr-ı Şirin anlaşmasıyla (‘İran ve Osmanlılar arasındaki antlaşma’) ile ikiye bölünür. Bununla da yetinilmez; Lozan emperyalist paylaşım antlaşmasıyla dörde bölünür. Yoğun bir biçimde soykırıma uğratılan bu halk düşmana inat bu gün de dimdik ayakta durmaktadır. Kendi varlığını senin gibi ulusal aidiyetini önemsemeyen veya yok sayan, bir takım aydınların(!) enternasyonalist söylemlerindeki Kürdü yok sayma ve veya Müslümanların ümmet kardeşliği söylemlerindeki samimiyetsiz tavırlarına, yok sayma ve inkâr etme politikalarına, tüm dağlama ve kılıçtan geçirilmelerine rağmen. Şurada aşk olsun şu Kürtlere demek geliyor içimden. Sen ne dersin?

Yukarıda saydığım veya sayamadıklarım bir başka ulusa, halka uygulanmış olsaydı o halkın bu gün esamesi okunmayacaktı. Bunun örnekleri tarih kitaplarının artık unutulmuş sayfalarında bolca mevcuttur. Tüm bunlara ve senin gibilere rağmen halen varlığını sürdürebiliyor ise bunun sebebi köklerinin dönemin koşullarından yarattıkları bilimin ve teknolojinin toprak ile çiftleşmesinin ulusal kimlikleri üzerindeki güçlü etkisinden başka bir şey olabilir mi?

Kürt aydınlarına sıkça sorulan soru, “Kürtler ne istiyor?” sorusudur. Oysa asıl sorulması gereken soru “Kürtlerin neyi istemediğidir”. Kürtlerin neyi istemediği bilirse teşhis doğru konulmuş olur. Böylelikle doğru tedavi şekli izlenebilir kanaatindeyim. Sence?

Benim aklımdan tam da bu noktada 4 Temmuz 1776’da ilan edilen Amerikan Bağımsızlık Bildirgesi’ni hatırlatmak geçiyor;

“Bütün insanlar özgür doğarlar ve özgür yaşarlar; devlet ancak bu özgürlükleri korumak ve bunlardan herkesi eşit derecede yararlanmasını sağlamak için vardır; bu özgürlüklere dokunan devlet, kendi varlık nedenini yitirir; böyle bir devlete karşı ayaklanmak hem hak hem de ödevdir”

Neden özgürlüklere dokunan bir devlet karşısında sen ve senin gibiler kendilerine durumdan vazife çıkarmazlar?

Kendi coğrafyasında yaşayan halklara özgün olma koşulu ile oluşmuş olan geleceği, kültürü, savunulamaz değerleri ve övünçle karşılanacak değerlerinin hayalini kurmak, onları rüyasında tasvir etmek elbette bir haktır. Onlar üzerinde geleceğe yönelik tasarımlarda bulunmak gününü yorumlayarak geleceğe yönelik öngörülerde bulunmanın ayıp olan yanı var mı? Ama şu garabete bakın ki Kürt aydınının kendi düşünce dağarcığına kaynaklık edecek miras silsilesi sürekli altı oyularak yok ediliyor. Halkların kültürlerinde en mukaddes sayılan mezarlar bile Kürtlerden kaçırılmak isteniyor. Yani bir Kürt olarak mensubu olduğu kültürü ve bunları oluşturan değerleri günah ve sevapları ile görerek söyleşisini yapmak hakkı değil mi? Ama bunlar birileri tarafından ellerinden alınıp gizleniyor ve/veya yok sayılıyor. Görünmeyen ve unutturulan bu değerler zaman aşımı cenderesine sokularak bir müddet sonra ‘bizimdir’ denilip çalınıyor. Bu durakta aydınlar göreve gelmelidirler. Pahası ve bedeli ne olursa olsun. Ulus olmanın teamülleri, Şer-i hükümler ve Hukuk normları bunu gösteriyor.

Gelelim Kürtler ne istemiyor sorusunun cevabına:

Kürtler insanlık ailesine yakışmayan çirkinlikler ve cambazlıkları, yediden yetmişe ulusal mücadelelerinde nişane olmuş değerlerine yabancılaştırma çabalarını ve

harami girişimlerini, Toprakları üzerinde kendi kaderlerini kendilerinin tayin etmesini hile ve desiselerin yanı sıra askeri güç ile engellenmesini, dillerinin yok sayılmasını, kültürlerini kendi özgül koşulları içersinde yaşayıp geliştirilmesinin engellenmesini, yeraltı ve yer üstü kaynaklarının kullanım önceliğinin o topraklarda yaşayan halkların dışındakilerce kullanılmasını, Coğrafyalarının çağın gereği olan silahlar ile techizatlanmış Türk akıncıları, Arap bedevileri ve acem savaşçılarının Kürt coğrafyası üzerinde hesap yapmalarını, İngiltere, Fransa, Almanya, ABD vb.nin yeraltı ve yer üstü kaynaklarının emperyalist güdülerini gereği talan edilmesini, Semalarında üzerlerine tonlarca ölüm kusan F16 ların fir dönmesini, hiç bilmediği ve yaşamadığı dünyaya umut ve sevgiyle gelen nesillerinin devamı olan çocuklarının savaş koşullarında büyümesini, çocuklarının mig uçaklarının ölümü hatırlatan kulak tırmalayıcı sesinin altında oyun oynamasını, sokaklarında, evlerinde dahası kendi bedenlerinde napalm bombalarının yanığı, kimyasal bombaların koparıp götürdüğü umutlarını, annesinin annesinden öğrendiği ninniler yerine palet seslerini duymayı

İs te mi yor lar....

Kürtler istemedikleri sanırım insanlığın da istemedikleri ile birebir aynıdır. Ne dersin?

Şimdi istersen Kürtler ne ister sorusunu az biraz ele alıp konuya geri dönelim; Kürtler, Dünya üzerindeki diğer milletler ve uluslar gibi kendi varlığını kendi özgün koşulları içinde yaşamak ister. Yani Araplara, Farslara, Türklere, Almanlara, İngilizlere hak olan aidiyet hakkının ve bu hakkı kullanma serbestisinin önündeki engellerin kaldırılmasını, coğrafyalarında özgür bir ulusun gereklerini yerine getire-

lerin enerji ihtiyaçlarını gidermek için bu coğrafyaya göz koyduklarını söylersek çok yeni bir şey söylemiş olmayız.

Kürt bölgesinde elbette petrolün dışın-da demir, gümüş, altın, doğalgaz, kömür vb gibi madenlerin bolluğu, küresel ısınma sonucu azalan suyun Mezopotamya'da ki bolluğunu da düşünürsek Kürtlerin yaşam alanlarının neden bu denli cazibe merkezi haline geldiğini anlaşıyor.

Düşünelim, bakalım yukarıda saydığım zenginlikleri Kürtler kendi kendilerini yönettiklerinde ve öz kaynaklarını başta kendi ulusal çıkarları için (tıpkı diğer ulusların yaptığı gibi) kullanırlarsa ne olurdu? Öncelikle Kürtler yok sayılmayacaktı. Kürtlerin yok sayılmaması dünyanın dengesini tepe-taklak mı edecekti? Elbette hayır. Fakat tarihte diğer ülkelerin günah ve sevabıyla hak ettikleri gibi yerini alacaktı. Biz onun geçmişiyile övünür veya utanırdık ve bu hiç kimseyi ilgilendirmezdi. Şunu da belirteyim ki, geçmişimizde diğer mazlum halkların hakları varsa onlara haklarını iade edip, onlardan özür dilerdik. Çünkü biz Kürtler, tarih boyunca zalimlere karşı direnmiş ve herkesin hakkını vermiş bir milletiz. Ama Arapların, Farsların, Türklerin ve emperyalist güçlerin kör bencillikleri ve ulusal çıkarları bu şekilde gözüküyor.

Bu bencillik ve ulusal çıkarlardan söz açılmışken istersen birde burada neler oluyor ona bakalım. Bakalım buralarda neler oluyor neler! Devlet Kürtleri çok sevdiği için mi, Edirneli gencecik delikanlıyı Şırnak'a ölmeye ve öldürmeye gönderiyor? Yoksa Kürtlerin ayrı devlet kurmaları halinde kurda kuşa yem olmasından duyduğu endişeden mi Kürt coğrafyasını bombalıyor? Kürtleri çok sevdiği için mi binlerce Anadolu gencini hiç bilmediği arazi ve iklim şartlarında ölüm-

le dansa gönderiyor? Ne dersin?

Sadece 84'ten bu yana "vatan toprağı" dediği coğrafyanın eko-sistem dengesini geri dönüşü uzun yıllar alacak şekilde tahrip ediyor, ormanları yakarak köyleri insansızlaştırıyor. Adı konmamış milyonlarca Kürdü köklerinden kopartıp mülteci yaparak yerinden yurdundan ediyor. Metropollerin varoşlarında gettolar oluşturarak tinerici, balici bir nesil yaratarak kendi toplumunun ve insanlığın başına bela ediyor. Tüm bunları Kürtleri çok sevdiği için mi yapıyor? Aklına yatıyor mu?

TV kanallarında, gazetelerinde tınak içinde stratejistler(!), bilim adamları "o bölgeden aldıkları verginin 100 katı oraya yatırım yaptıklarını" gerine gerine anlatırlar. Generallerden korkan beyaza siyah, siyaha beyaz diyen Anadolu halkı ve senin gibiler bu söylemlere inanırlar ancak. Batman'daki petrolden, Keban'da üretilen elektrikten, Şırnak'taki kömürden ve benzeri kaynaklardan batıya yaptıkları ekonomik transferden söz etmezler. Sen-ce niye?

Kürt bölgesinde yüzyıllardır süren savaşın gerçek sebebi elbette ki başta ekonomik ve devamında stratejik nedenler olduğudur. Eğer bu ekonomik kaygılar ve o coğrafyanın stratejik konumu olmasaydı, emin olun ki devlet Kürtlere "Ne haliniz varsa görün" diyecekti.

Tarihten gelmiş kazanımlarını hiçe sayan, yeraltı ve yerüstü zenginliklerinin farkında olmayan veya farkında olup da umursamayan Kürtlerin dışında bir halk düşünemiyorum.

Araplar uçsuz bucaksız ve susuz çöl üzerinde kurulu ülkelerini vatan bellemişler, İsrail Sina çölünde bir ülke inşa ederek içme suyunu denizden temin edip o çöle vatanım demişler. Türkler orta Asya'daki kıraç ülkelerini daha verimli topraklar için

terk edip Anadolu'yu işgal etmiş ve buraya vatanım demişler. Ya Hollanda'ya ne demeli? Deniz seviyesinin altında taşıma toprakla ülke kurup, burayı vatan bellemekle de yetinmeyip daha verimli coğrafyalara sefer düzenlemişler. Biz kendi ülkemizde mülteci bile olamazken, insan olmaktan söz etmek ne kadar doğru?

Dini konulardaki hassasiyetinin ortalamama her Kürdün gösterebileceği refleks orantılı geliştiğini, sorgulamanın hiç yapılmadığını, defakto ön kabulünün olduğunu bilirim. Ancak aşağıda kısaca anlatacaklarımla dikkatinizi Kutsal kitapların ortak söylemlerinden birine çekmek istiyorum.

Cehennem ve cennetin tarifi, insanların özlem ve talepleri ile direkt ilgilidir. Soğuk ülkelerin dinleri, cehennemi tarif ederken daha soğuk bir yeri anlatır (Danimarka İsveç gibi ülkelerdeki bazı dini inanışlar). Sıcak ülkelerin dinleri daha sıcak yerleri tarif ederler (Arap ve Afrika ülkeleri gibi).

Tüm semavi ve çok tanrılı dinler cenneti tanımlarken ortak bir tarifte buluşur-

lar. Sıcaklığın ve soğukluğun insanı rahatsız etmediği, orman ve yeşilin sonsuz olduğu, yeryüzündeki tüm meyvelerin cennetteki bolluğu, cinsel hayatın sürekliliği ve en önemlisi ölümsüzlüğün varlığında buluşurlar. Ancak cennet ile ilgili doğrudan bir adres vermezler. Kitab-ı Mukaddes cennetin nimetlerini anlattıktan sonra yer olarak Kürdistan'ın da içinde yer aldığı Mezopotamya'daki Aden'i işaret eder. (Tekvin 2:8)

Sonuç; vatan, çöl üzerine kurulu olabilir; vatan, buzlar üzerine kurulabilir; vatan, kıraç bir yer olabilir veya yeryüzü cenneti diye bilinen bir yer de olabilir. Ne olursa olsun vatan insanın doğup büyüdüğü, atalarının yaşadığı ve atalarının ona genetik yollarla miras bıraktığı kültürün geliştiği topraklardır.

Kürtler ne istiyor, ne istemiyor bir mektup boyutunda başlıklar halinde ancak bu kadar anlatılır hele senin gibi Kürtlere bunu anlatmak deveye hendek atlatmaktan zordur. Ama umut ederim ki deve bir gün hendeği atlayacaktır.

Hoşçakal

Savaş ve Saldırıların Çözüm Olmadığı Anlaşılmalıdır

İsrail'in, yıllardır ambargo uyguladığı Gazze'ye yönelik politikası, bir kez daha insanlık dramlarının yaşandığı bir savaşa dönüştü. Gazze Şeridi'ni denetimi altında tutan HAMAS'ın roket saldırılarını gerekçe yapan İsrail, 27 Aralık 2008 tarihinde başlattığı hava saldırılarıyla, aralarında hastaneler, okullar ve camilerin de bulunduğu çok sayıda yeri bombaladı. İsrail, başlattığı ve 8 gündür aralıksız sürdürdüğü hava operasyonlarını şimdi de kara harekatıyla devam ettiriyor. Saldırılarda bu güne dek yüzlerce insan yaşamını yitirdi, binlerce kişi de yaralandı.

HAMAS'ın İsrail'i tanımayan "yok etmeyi hedefleyen" politikası, son altı aylık ateşkesin uzatılmayacağını ilan etmesi ve ardından İsrail yerleşim birimlerine roket saldırıları düzenlemesi, İsrail'in operasyonları için gösterdiği gerekçeleri oluşturuyor. HAMAS'ın eylemlerini gerekçe yapan İsrail'in, halkı da hedef alan saldırılarının haklı bir yanı yoktur.

Uluslararası kamuoyunun saldırıların durdurulması yönündeki çağrılarına kulak tıkayan İsrail ve HAMAS'ın şiddete dayalı politikalarının acısını sivil Filistin ve İsrail halkları çekmektedir. Ortadoğu'da istikrarsızlığın en önemli nedenlerinden olan İsrail-Filistin, İsrail-Arap devletleri arasındaki savaş-çatışma ve çekişmeler, sadece bölgede halkları için bir yıkım olarak kalmamakta, aynı zamanda dünya barışını da tehdit eden ciddi bir gerilim odağı olmaktadır. Başta İran ve Suriye olmak üzere Arap devletlerinin ve küresel güç odaklarının, ABD-İsrail ile, ya da birbiri ile olan sorunlarını Filistin topraklarında çatışmalar yaratarak sürdürmeleri, sorunun çözümsüzlüğünün önemli nedenleri arasındadır. Bu nedenle bu coğrafyada başlayan her çatışma kısa sürede tüm dünyayı etkilemektedir. Zaman zaman sorunun çözümüne yönelik ortaya konan "barış süreçleri" her seferinde uluslararası sürtüşmelerin etkisi ve iki tarafta da var olan şiddet yanlılarının provokasyonları sonucu boşa çıkarılmaktadır.

Barış süreçleri sabote edilse de, Filistin sorununun savaşla değil diyalog yoluyla ve adil bir şekilde çözülmesi dışında bir seçenek yoktur. HAMAS ve benzeri örgütlerin, "İsrail'in yok edilmesini" hedefleyen politikaları, şiddeti tırmandırarak Filistin'de iktidara gelme politikaları ne kadar yanlışsa, İsrail'in askeri ve teknik üstünlüğüne dayanarak kendi politikalarını zorla dayatması, Filistin halkının meşru haklarını tanınamaması da o kadar yanlıştır.

Çözüm barıştadır, diyalogdandır.

Savaş yanlılarının işine yarayan savaş kışkırtıcılığı, sahte "mücahitlik" gösterilerinin sorunun çözümüne bir yararı olmadığı görülmelidir. İsrail'de pek çok Yahudi kendi devletlerinin şiddet politikasını protesto etmektedir. Yine aynı duyarlılık Filistin'de de gelişmektedir.

Biz de savaş politikalarını kınıyor barış yanlılarına desteğimizi sunuyoruz.

Öte yandan Türkiye' de, "İslami duyarlılıkla" İsrail saldırılarına tepki göstererek sokaklara dökülenler, Türk devletinin yıllarca Kürdistan'ı savaş alanına çeviren, soykırıma varan uygulamaları karşısında sessiz kalmaları üzerinde düşünmeli, vicdanlarının sesine Kürtler için de kulak vermelidirler.

- Barış çağrılarını kulaklarını tıkayan İsrail ve Filistin cephesindeki şahinleri ve savaş kışkırtıcılarını, savaşı haklı gösterme çabalarını kınıyoruz.

- İsrail-Filistin sorunu barışçıl yollarla, diyalogla, Filistin halkının kaderini tayin etme hakkına saygı temelinde, adil bir biçimde çözülmelidir.

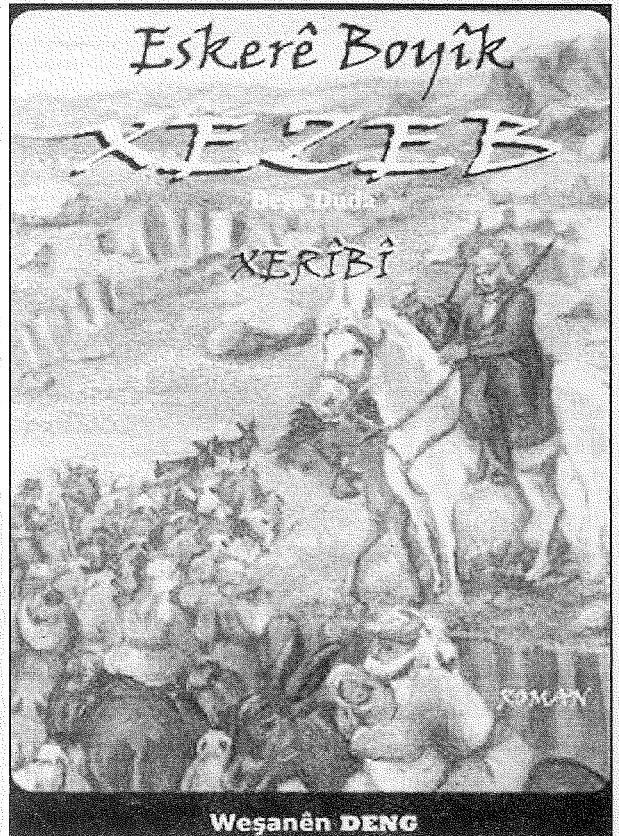
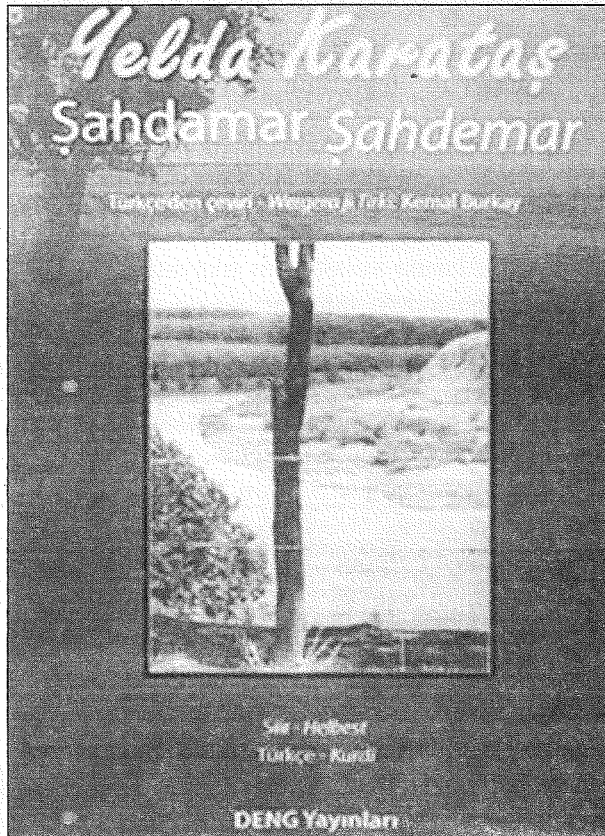
- İsrail derhal savaşı durdurmalı, askerlerini geri çekmeli, sivil halkın daha fazla acı çekmesine neden olmamalı, oluşan zararları tazmin etmeli ve Filistin halkının devletleşme hakkına tam saygı göstermelidir.

- HAMAS ve benzeri örgütler de, İsrail devletini tanımalı ve İsrail halkını hedef alan şiddet eylemlerinden vazgeçmelidirler.

05.01.09

PSK-Kürdistan Sosyalist Partisi

DENG Yayınlarından yeni çıkan kitaplar

DENG Yayınları isteme adresi: Kurtismail Paşa 5. Sokak Orbay Apt. Kat:1
No:3 Ofis Diyarbakır Tel: 0412 224 34 11